

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 24. juni 2013
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ketilbjorn Hertz
Sagsnr.: 2011-733-0001
Dok.: 747508

NOTAT

om

lovgivningsmæssige konsekvenser af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence)

1. Indledning

Europarådets Ministerkomité besluttede i 2006 at få undersøgt behovet for et juridisk instrument i Europarådsregi om partnervold. På baggrund af den gennemførte undersøgelse konkluderede Europarådets Styringskomité for Strafferet (CDPC), at et sådant instrument var nødvendigt.

Stedfortræderkomitéen besluttede herefter i december 2008 at nedsætte en ad hoc-komité (CAHVIO) med den opgave at forberede en eller flere juridisk bindende instrumenter om forebyggelse og bekæmpelse af vold i hjemmet, herunder vold mod kvinder, beskyttelse og støtte til ofre og retsforfølgning af gerningsmændene.

Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (herefter "konventionen") udspringer af denne komités arbejde i 2009 og 2010.

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Konventionsteksten blev vedtaget af Ministerkomitéen den 7. april 2011 og åbnet for undertegnelse den 11. maj 2011 i Istanbul. Konventionen er ledsaget af en forklarende rapport (herefter ”den forklarende rapport”).

30 stater har pr. 18. juni 2013 undertegnet konventionen (Albanien, Andorra, Belgien, Bosnien og Herzegovina, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Finland, Frankrig, Grækenland, Island, Italien, Kroatien, Litauen, Luxembourg, Malta, Monaco, Montenegro, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Serbien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Sverige, Tyrkiet, Tyskland, Ukraine, United Kingdom og Østrig). Albanien, Montenegro, Portugal og Tyrkiet har tillige ratificeret konventionen.

Konventionen træder i kraft på den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den dato, hvor ti undertegnende parter, herunder mindst otte af Europarådets medlemsstater, har ratificeret konventionen, jf. konventionens artikel 75, stk. 3. Konventionen er således endnu ikke trådt i kraft.

I det følgende redegøres under pkt. 2 kort for indholdet af konventionen, mens pkt. 3 indeholder en detaljeret gennemgang af de enkelte bestemmelser i konventionen ledsaget af en vurdering af bestemmelsernes eventuelle lovgivningsmæssige konsekvenser. Pkt. 4 indeholder en sammenfatning.

Til brug for udarbejdelsen af notatet har Justitsministeriet modtaget bidrag fra Beskæftigelsesministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Kulturministeriet, Ministeriet for Børn og Uddannelse, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, Ministeriet for Ligestilling og Kirke, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Social- og Integrationsministeriet og Udenrigsministeriet.

2. Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet

Konventionen er opdelt i tolv kapitler. **Kapitel I** (artikel 1-6) indeholder bl.a. bestemmelser om konventionens formål, anvendelsesområde og definitioner. Konventionens hovedformål er at beskytte kvinder mod alle former for vold og at forebygge, retsforfølge og udrydde vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Kapitel II (artikel 7-11) vedrører integrerede politikker og dataindsamling. Kapitellet indeholder navnlig bestemmelser om koordinerende politik-

ker, inddragelse af ikke-statslige organisationer og civilsamfundet, udpegning af koordinerende organ, dataindsamling og forskning.

Kapitel III (artikel 12-17) vedrører forebyggelse af vold mod kvinder. Kapitlet pålægger de kontraherende parter generelle forpligtelser med hensyn til forebyggelse og indeholder endvidere mere detaljerede regler om navnlig bevidstgørelse, undervisning, uddannelse af fagfolk, behandlingsprogrammer og inddragelse af den private sektor og medierne.

Kapitel IV (artikel 18-28) angår beskyttelse og støtte. Kapitlet pålægger de kontraherende parter generelle forpligtelser med hensyn til beskyttelse og støtte til ofre og indeholder endvidere mere detaljerede regler om bl.a. information, støttetilbud, bistand til klager, krisecentre og telefonrådgivning.

Kapitel V (artikel 29-48) vedrører materiel ret. Kapitlet indeholder regler af både civilretlig og strafferetlig karakter. Kapitlet forpligter de kontraherende parter til at kriminalisere navnlig fysisk og psykisk vold, voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation. Kapitlet indeholder også regler om erstatning, forældremyndighed og samvær, straffemyndighed (jurisdiktion), sanktioner og skærpende omstændigheder ved strafudmålingen.

Kapitel VI (artikel 49-58) angår efterforskning, retsforfølgning, retspleje og beskyttelsesforanstaltninger. Kapitlet fastsætter en række processuelle regler om efterforskning og retsforfølgning. Kapitlet indeholder bl.a. regler om risikovurdering og risikostyring, tilhold, bortvisning, efterforskning, retshjælp og forældelse.

Kapitel VII (artikel 59-61) vedrører indvandring og asyl. Kapitlet indeholder regler om opholdsstatus, kønsbaserede asylansøgninger og forbud mod tilbagesendelse (non-refoulement).

Kapitel VIII (artikel 62-65) angår internationalt samarbejde vedrørende bekæmpelse af vold mod kvinder.

Kapitel IX (artikel 66-70) indeholder bestemmelser om en overvågningsmekanisme, herunder om oprettelse af en uafhængig ekspertgruppe for indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet (GREVIO). Til konventionens artikel 66 knytter sig endvidere et **bilag** om privilegier og im-

muniteter for de medlemmer af GREVIO og andre medlemmer af de delegationer, der gennemfører landebesøg.

Kapitel X (artikel 71) indeholder en bestemmelse om forholdet til andre internationale instrumenter, og **kapitel XI** (artikel 72) vedrører ændringer til konventionen. Endelig indeholder **kapitel XII** (artikel 73-81) afsluttende bestemmelser, herunder om tvistløsning, undertegnelse og ikrafttræden, tiltrædelse af konventionen, geografisk anvendelsesområde, forbehold og opsigelse.

3. Lovgivningsmæssige konsekvenser af en dansk ratifikation

3.1. Konventionens kapitel I (formål, definitioner, ligestilling og ikke-diskrimination og generelle forpligtelser)

Efter **artikel 1** er konventionens formål at beskytte kvinder mod alle former for vold og at forebygge, retsforfølge og udrydde vold mod kvinder og vold i hjemmet (*stk. 1, litra a*), at bidrage til udryddelsen af alle former for diskrimination af kvinder og at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder og herunder hjælpe kvinder til selvstændiggørelse (*stk. 1, litra b*), at skabe en omfattende ramme, politikker og foranstaltninger, der beskytter og hjælper alle ofre for vold mod kvinder og vold i hjemmet (*stk. 1, litra c*), at fremme internationalt samarbejde med henblik på at udrydde vold mod kvinder og vold i hjemmet (*stk. 1, litra d*) og at yde støtte og bistand til organisationer og retshåndhævende myndigheder med henblik på at etablere et effektivt samarbejde, således at der kan gøres en sammenhængende indsats for at udrydde vold mod kvinder og vold i hjemmet (*stk. 1, litra e*). Det fremgår af *stk. 2*, at der ved konventionen oprettes en særlig overvågningsmekanisme, der skal sikre en effektiv gennemførelse af konventionen (jf. herom pkt. 3.9 nedenfor).

Artikel 2 vedrører konventionens anvendelsesområde. I *stk. 1* fastslås, at konventionen finder anvendelse på alle former for vold mod kvinder, herunder vold i hjemmet, som rammer kvinder i uforholdsmæssig grad. Efter *stk. 2* opfordres de kontraherende parter til at anvende konventionen på alle former for vold i hjemmet. De kontraherende parterne skal endvidere ved gennemførelsen af konventionen være særligt opmærksomme på kvinder, der udsættes for kønsbetinget vold. Efter *stk. 3* gælder konventionen i fredstid og i forbindelse med væbnet konflikt.

Konventionens artikel 1 og 2 har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 3 indeholder definitioner af en række af konventionens begreber.

Efter *litra a* skal "vold mod kvinder" forstås som en krænkelse af menneskerettighederne og en form for diskrimination af kvinder, der omfatter alle former for kønsbetinget vold, som medfører eller sandsynligvis medfører fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk overlast eller lidelse for kvinder, herunder trusler om sådanne handlinger, tvang eller vilkårlig frihedsberøvelse, hvad enten dette sker i den offentlige eller private sfære.

Efter *litra b* skal "vold i hjemmet" forstås som alle former for fysisk, seksuel, psykisk eller økonomisk vold, som forekommer inden for familien eller i hjemmet eller mellem tidligere eller nuværende ægtefæller eller partnere, uanset om gerningsmanden deler eller tidligere har delt bolig med offeret.

Efter *litra c* skal "køn" (*gender*) forstås som de socialt konstruerede roller, adfærdsmønstre, aktiviteter og egenskaber, som et givent samfund anser for at være passende for kvinder og mænd.

Efter *litra d* skal "kønsbaseret vold mod kvinder" forstås som vold, der forøves mod en kvinde i kraft af hendes køn, eller som rammer kvinder i uforholdsmæssig grad.

Efter *litra e* skal "offer" forstås som enhver fysisk person, der udsættes for den adfærd, som er beskrevet i *litra a* og *b*.

Efter *litra f* omfatter "kvinder" også piger under 18 år.

Konventionens artikel 3 vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 4 angår grundlæggende rettigheder, ligestilling og ikke-diskrimination, mens **artikel 5** pålægger de kontraherende parter at udvise rettidig omhu med hensyn til at imødegå vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Efter *artikel 4, stk. 1*, skal de kontraherende parter fremme og beskytte retten for alle mennesker, i særdeleshed kvinder, til at leve uden vold i såvel den offentlige som den private sfære.

Efter *artikel 4, stk. 2*, fordømmer de kontraherende parter alle former for diskrimination af kvinder og træffer uden ophold de nødvendige foranstaltninger til imødegåelse heraf. De kontraherende parter skal særligt i deres nationale forfatninger eller i anden passende lovgivning indarbejde princippet om ligestilling mellem kvinder og mænd og sikre dets anvendelse i praksis, forbyde diskrimination af kvinder, om nødvendigt ved hjælp af sanktioner i relevant omfang, og ophæve enhver lov og praksis, som diskriminerer kvinder.

Efter *artikel 4, stk. 3*, skal konventionen, især foranstaltningerne til beskyttelse af ofres rettigheder, gennemføres uden nogen form for diskrimination, det være sig på grund af biologisk køn (*sex*), sociokulturelt køn (*gender*), race, hudfarve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilknytning til et nationalt mindretal, ejendom, fødsel, seksuel orientering, kønsidentitet, alder, sundhedstilstand, handicap, ægteskabelig status, indvandrer- eller flygtningestatus eller anden status.

Efter *artikel 4, stk. 4*, betrages særlige foranstaltninger, som er nødvendige for at forebygge og beskytte kvinder mod kønsbetinget vold, ikke som diskrimination i henhold til konventionen.

Efter *artikel 5, stk. 1*, skal de kontraherende parter afholde sig fra at udøve nogen form for vold mod kvinder og sikre, at denne forpligtelse overholdes af myndigheder, embedsmænd, befuldmægtigede, institutioner og andre, der optræder på statens vegne.

Efter *artikel 5, stk. 2*, skal de kontraherende parter udvise rettidig omhu i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, idømmelse af straf og ydelse af erstatning for voldshandlinger omfattet af konventionen og begået af ikke-statslige aktører.

Princippet om ligestilling mellem kvinder og mænd er bl.a. indarbejdet i lov om ligestilling af kvinder og mænd. Formålet med denne lov er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner med udgangspunkt i kvinders og mænds lige værd. Lovens formål er desuden at modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn samt at modvirke chikane og sexchikane.

Det er et grundlæggende princip i dansk ret, at alle er lige for loven og således bl.a. har krav på den samme beskyttelse og respekt for menneskerettighederne. Endvidere gælder der for den offentlige forvaltning en almindelig lighedsgrundsætning, hvorefter væsentligt lige forhold skal behandles lige i retlig henseende. Desuden fremgår det af artikel 14 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som er inkorporeret i dansk ret ved lov, at nydelsen af de i menneskerettighedskonventionen anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørighed til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold. Det følger endelig af artikel 21 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, der med Lissabontraktens ikrafttræden blev bindende på traktatniveau, at enhver forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, seksuel orientering eller ethvert andet forhold er forbudt.

De vigtigste tiltag i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, idømmelse af straf og ydelse af erstatning for voldshandlinger omfattet af konventionen er beskrevet nedenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 12-17, 30, 45, 46, 49, 53 og 55.

Konventionens artikel 4 og 5 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 6** skal de kontraherende parter inddrage hensyn til kønnenes forskellighed ved gennemførelsen af konventionen og evalueringen af dens gennemslagskraft samt fremme og effektivt gennemføre politikker til ligestilling af kvinder og mænd og fremme af selvstændiggørelse af kvinder.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at efter § 4 i lov om ligestilling mellem mænd og kvinder skal offentlige myndigheder inden for deres område arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning.

Regeringen har i januar 2012 offentliggjort en strategi for ligestillingsvurdering i det offentlige. Strategien skal bidrage til at styrke og systematisere arbejdet med at medtænke køn og ligestilling i den offentlige planlægning og forvaltning.

Konventionens artikel 6 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.2. Konventionens kapitel II (integrerede politikker og dataindsamling)

Efter **artikel 7** skal de kontraherende parter vedtage og gennemføre landsdækkende effektive, omfattende og koordinerede politikker, som indeholder alle relevante foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af alle former for vold omfattet af konventionen, og som gør det muligt at reagere holistisk på vold mod kvinder. Foranstaltningerne skal tage udgangspunkt i offerets rettigheder, og politikkerne skal gennemføres i et effektivt samarbejde mellem alle relevante organer, institutioner og organisationer. Foranstaltningerne skal i behørigt omfang inddrage alle relevante aktører, som f.eks. statslige organer, nationale, regionale og lokale parlamenter og myndigheder, nationale menneskerettighedsinstitutioner og organisationer i civilsamfundet.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at Danmark har veludbyggede social-, sundheds- og retssystemer, som sikrer, at ofre for vold får den nødvendige støtte og behandling, og at voldudøvere retsforfølges. De vigtigste aktører i denne indsats er Social- og Integrationsministeriet (der har ansvaret for lov om social service, som regulerer samarbejdet mellem kommuner og krisecentre samt den generelle hjælp og støtte til udsatte borgere, herunder kvinder og mænd med indvandrerbaggrund), Socialstyrelsen (der tilbyder konsulentbistand på området), Justitsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, regionerne (der har det direkte ansvar for den sundhedsfaglige behandling på skadestuer og hospitaler samt behandling hos de praktiserende læger) og kommunerne (der er forpligtede til at sikre midlertidigt ophold til voldsramte kvinder og deres børn og tilbyde familierådgivning og psykologbehandling til kvinder og børn på krisecentrene). En række private aktører står for tilbud om rådgivning, behandling og støtte til volds ofre og voldsudøvere og deres børn.

En række handlingsplaner til bekæmpelse af vold i nære relationer har siden 2002 suppleret og bidraget til at udvikle og forbedre det etablerede og institutionaliserede system. Med handlingsplanerne er der blevet sat fokus på nye problemområder som for eksempel tværfagligt samarbejde, viden og statistik, træning af fagfolk, særligt udsatte grupper mv. Ministeren for ligestilling og kirke har haft det koordinerende ansvar for handlingsplanerne, og fremdriften af handlingsplanernes initiativer er blevet varetaget af

en tværministeriel arbejdsgruppe med Ministeriet for Ligestilling og Kirke som sekretariat. I 2012 blev der endvidere lanceret en national strategi mod æresrelaterede konflikter.

Konventionens artikel 7 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 8** skal de kontraherende parter tildele de økonomiske og menneskelige ressourcer, der er nødvendige for at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af integrerede politikker, foranstaltninger og programmer til forebyggelse og bekæmpelse af alle former for vold omfattet af konventionen, herunder sådanne, som gennemføres af ikke-statslige organisationer og civilsamfundet.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at der siden 2002 i gennemsnit har været afsat ca. 8,6 mio. kr. pr. år til implementering af handlingsplanerne om vold mod kvinder. Mange private og frivillige organisationer har gennem tiden fået bevillinger herfra til aktiviteter, der sigter på at bekæmpe vold i nære relationer. Derudover bruges der betydelige millionbeløb på forskellige områder, som har betydning for, at voldsramte kvinder kan blive i stand til at leve et liv fri for vold, herunder til retsvæsenet, drift af kvindekrisecentre og sundhedsvæsenet. Undersøgelsen "Voldens pris" (Institut for Folkesundhed og Rockwoolfonden, 2010) angiver, at det danske samfund bruger mindst ½ mia. kr. årligt på foranstaltninger i forbindelse med vold mod kvinder (dvs. ikke alene partnervold og vold i hjemmet). Dertil kommer omkostninger, som forfatterne til undersøgelsen vurderer, at det ikke er muligt at inkludere i beregningerne, f.eks. kommunernes forebyggende indsatser.

Konventionens artikel 8 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 9 pålægger de kontraherende parter at give anerkendelse, opmuntring og støtte på alle niveauer til de relevante ikke-statslige organisationer og civilsamfundet i deres arbejde med aktivt at bekæmpe vold mod kvinder og at etablere et effektivt samarbejde med disse organisationer.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at staten siden 2002 som led i handlingsplanerne om vold mod kvinder har anerkendt ikke-statslige organisationers arbejde gennem økonomisk støtte. Ikke-statslige organisa-

tioners ekspertise og erfaringer er desuden inddraget ved udarbejdelse af handlingsplanerne.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at de 45 kvindekrisecentre (hvoraf 41 er medlemmer af LOKK, Landsorganisation af Kvindekrisecentre) for de flestes vedkommende er selvejende institutioner (8 krisecentre er kommunale), hvis drift til kvinders og børns ophold er finansieret i henhold til lov om social service med 50% til kommunerne og 50% til staten. Herudover indgår til særlige formål satspuljemidler, fondsmidler og andre tilskud.

Konventionens artikel 9 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 10** skal de kontraherende parter udpege eller oprette et eller flere officielle organer med ansvar for koordinering, gennemførelse, overvågning og evaluering af politikker og foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af alle former for vold omfattet af konventionen. Disse organer skal koordinere den i artikel 11 omtalte indsamling af data, analysere disse data og videreformidle resultaterne. Det skal være muligt for dette eller disse organer at modtage oplysninger af generel karakter om foranstaltninger truffet i medfør af kapitel VIII om internationalt samarbejde, og organerne skal have den fornødne kapacitet til at kommunikere direkte med og knytte forbindelse til deres modstykker hos andre kontraherende parter.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at Social- og Integrationsministeriet varetager den koordinerende funktion, som er beskrevet i artikel 10, for så vidt angår tvangsægteskaber og andre æresrelaterede konflikter.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at der som led i koordineringen af indsatsen mod vold mod kvinder er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der sekretariatsbetjenes af Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Denne arbejdsgruppe sikrer koordination og videndeling mellem de forskellige ministerområder.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser endvidere til, at Institut for Menneskerettigheder har fået tillagt kompetence til at varetage opgaven i henhold til ligestillings- og ligebehandlingsdirektiverne, hvorefter der skal være et uafhængigt organ til at yde ofre for forskelsbehandling tilstrækkelig beskyttelse i forbindelse med deres klager over forskelsbehandling. In-

stituttet kan foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, offentliggøre uafhængige rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål i forbindelse med forskelsbehandling.

Konventionens artikel 10 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 11 vedrører dataindsamling og forskning.

Ifølge *stk. 1* skal de kontraherende parter med regelmæssige mellemrum indsamle kønsopdelte relevante statistiske oplysninger om sager vedrørende alle former for vold omfattet af konventionen og støtte forskning i alle former for vold omfattet af konventionen med henblik på at studere kerneårsager og virkninger, forekomster og domfældelsesprocenter samt gennemslagskraften af de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre konventionen.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter bestræbe sig på med regelmæssige mellemrum at gennemføre befolkningsbaserede undersøgelser for at bedømme forekomsten af og tendenserne inden for alle former for vold omfattet af konventionen.

Efter *stk. 3* skal de kontraherende parter sørge for, at de indsamlede oplysninger tilgår den i artikel 66 nævnte ekspertgruppe med henblik på at stimulere internationalt samarbejde og muliggøre international benchmarking.

Efter *stk. 4* skal de kontraherende parter sørge for, at de indsamlede oplysninger gøres tilgængelige for offentligheden.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at der løbende offentliggøres statistiske oplysninger om vold i nære relationer. Der bliver desuden løbende gennemført forskning vedrørende vold i nære relationer. Undersøgelser og forskning finansieres både af det offentlige og af private fonde.

Konventionens artikel 11 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.3. Konventionens kapitel III (forebyggelse)

Artikel 12 fastlægger de kontraherende parter generelle forpligtelser med hensyn til forebyggelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter fremme ændringer i de sociale og kulturelle adfærdsmønstre hos kvinder og mænd med henblik på at udrydde fordomme, sædvaner, traditioner og al anden praksis, som bygger på forestillingen om kvinders underlegenhed eller stereotype roller for kvinder og mænd.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter forebygge alle former for vold omfattet af konventionen, som udøves af fysiske eller juridiske personer.

Stk. 3 bestemmer, at enhver foranstaltning, som træffes i medfør af kapitel III, skal tage hensyn til og fokusere på de særlige behov hos personer, som er sårbare på grund af særlige omstændigheder, og skal tage udgangspunkt i alle ofres menneskerettigheder.

Efter *stk. 4* skal de kontraherende parter træffe opfordre alle i samfundet, især mænd og drenge, til at bidrage aktivt til forebyggelsen af alle former for vold omfattet af konventionen.

Stk. 5 forpligter de kontraherende parter til at sikre, at kultur, sædvaner, religion, tradition eller såkaldt "ære" ikke kan påberåbes som berettigelse for nogen af de voldshandlinger, der er omfattet af konventionen.

Efter *stk. 6* skal de kontraherende parter fremme programmer og aktiviteter til selvstændiggørelse af kvinder.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke og Social- og Integrationsministeriet henviser til, at der i en række år i regi af handlingsplanerne mod vold i nære relationer har været gennemført oplysnings- og holdningsbearbejdende kampagner rettet mod befolkningen eller grupper i befolkningen. Der har bl.a. været gennemført en række tv-programmer om vold samt forskellige kampagnefilm, annoncer og tv-spots.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at udformningen og gennemførelsen af sociallovgivningen hviler på respekt for den enkeltes mulighed for selvbestemmelse og integritet og imødekommer beskyttelsen af den enkelte, som der lægges op til i konventionens artikel 12, stk. 3. Efter formålsbestemmelsen § 81 i lov om social service skal kommunalbestyrelsen tilbyde særlige indsatser til voksne med nedsat eller betydeligt ned-

sat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Med respekt af dette overordnede formål skal kommunalbestyrelsen f.eks. efter servicelovens § 85 tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder. Endvidere fastlægger lov om retssikkerhed og administration på det sociale område § 15, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for og beslutter, hvordan kommunen skal planlægge og udføre sin virksomhed på det sociale og sundhedsmæssige område efter den sociale lovgivning, ligesom det af lovens § 16 fremgår, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses.

Med hensyn til konventionens artikel 12, stk. 5, henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende konventionens artikel 42.

Konventionens artikel 12 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 13 pålægger de kontraherende parter med regelmæssige mellemrum og på alle niveauer at fremme eller gennemføre bevidstgørelseskampanjer eller -programmer, bl.a. i samarbejde med nationale menneskerettighedsinstitutioner og ligestillingsorganer, organisationer i civilsamfundet og ikke-statslige organisationer, især kvindeorganisationer, alt efter omstændighederne, med henblik på at øge offentlighedens bevidsthed om og forståelse af de forskellige måder, hvorpå alle former for vold omfattet af konventionen kommer til udtryk, hvilke konsekvenser de har for børnene, og behovet for at forebygge denne vold. Der skal sikres en bred formidling til offentligheden af oplysninger om de foranstaltninger, der er til rådighed til forebyggelse af voldshandlinger omfattet af konventionen.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at det følger af ligestillingsloven, at køn og ligestilling skal integreres i al offentlig forvaltning, herunder også projekter og kampanjer, som iværksættes af offentlige myndigheder. Det betyder i praksis, at der skal anlægges et køns- og ligestillingsperspektiv på alle elementer af f.eks. en kampagnes udformning og indhold. Desuden gennemføres som nævnt i bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 12 en række oplysningskampanjer med det formål at forebygge vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) har i 2011 gennemført oplysningskampagnen "Vores Ansvar – Nej til vold mod børn", som satte fokus på, at vold mod børn er forbudt og farligt, og at alle

har et ansvar for at forsøge at forhindre det. Der iværksættes i forlængelse af lov nr. 496 af 21. maj 2013 om ændring af lov om social service (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb mv.) også nationale oplysningskampagner rettet mod henholdsvis børn om deres rettigheder og voksne om pligten til at underrette de sociale myndigheder, hvis man er bekymret for et barns strivsel, eksempelvis fordi man ved eller tror, at barnet udsættes for vold. Endvidere udarbejdes der undervisningsmateriale til folkeskolen, som skal lære børn om deres rettigheder på det sociale område. Desuden indeholder den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter en række holdningsbearbejdende initiativer, bl.a. i samarbejde med ikke-statslige organisationer og andre aktører i civilsamfundet.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til til, at der på Social- og Integrationsministeriets hjemmeside findes henvisninger til centrale rådgivnings- og hjælpemuligheder, og at kommunerne ligeledes gør opmærksom på deres indsatsområder, f.eks. gennem forpligtigelsen til at offentliggøre kvalitetsstandarden for kvindekrisecentre, jf. bekendtgørelse nr. 631 af 15. juni 2006. Kvalitetsstandarden skal indeholde en samlet information om de tilbud og ydelser, borgerne kan tilbydes ved ophold i kvindekrisecentrene, herunder de politiske målsætninger og prioriteringer, som kommunalbestyrelsen træffer beslutning om. Landsorganisationen af Kvindekrisecentre har på sin hjemmeside en oversigt over krisecentre og rådgivningsmuligheder. Børnerådet har informationsmateriale om vold mod børn på flere sprog, og Børns Vilkår har på sin hjemmeside henvisning til Børnetelefonen og Børnechatten, som kan oplyse om lokale rådgivnings- og støttemuligheder.

Konventionens artikel 13 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 14** skal de kontraherende parter i behørigt omfang træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for, at pensumlistor og læseplaner på alle niveauer med støtte af undervisningsmateriale tilpasset det enkelte klassetrin behandler emner som f.eks. ligestilling mellem kvinder og mænd, ikke-stereotype kønsroller, gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter mellem mennesker, kønsbetinget vold mod kvinder og retten til personlig integritet. Disse principper skal også fremmes i uformelle uddannelsessammenhænge samt inden for sport, kultur- og fritidsaktiviteter og i medierne.

Ministeriet for Børn og Undervisning henviser til, at formålsbestemmelsen i folkeskolelovens § 1 bl.a. fastsætter, at folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, og at skolens virke derfor skal være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Formålsbestemmelsen er bl.a. yderligere udmøntet i folkeskolens trin- og slutmål (Fælles Mål) for de enkelte fag.

Det fremgår af indholdsbeskrivelsen for børnehaveklassen, som er obligatorisk klassetrin i folkeskolen, at eleverne skal etablere og vedligeholde venskaber og lege sammen med børn med andre normer og værdier end deres egne, at de skal medvirke til at opbygge klassens normer og regler, tage del i ansvaret over for fællesskabet, bruge sproget hensynsfuldt i forbindelse med konflikter og konfliktløsning og kunne varetage dagligdagens personlige funktioner, herunder kunne forstå og følge en instruktion.

I folkeskolens undervisning i grundskolen indgår det obligatoriske emne sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, jf. folkeskolelovens § 7. Der er som slutmål for undervisningen fastsat, at undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at forstå og forholde sig til sociale og samfundsmæssige påvirkninger af identitet, kønsroller og seksualitet, herunder betydningen af kulturelle normer, medier og venner og at gøre rede for, hvordan følelser og kærlighed har betydning for sundhed, seksualitet og familieliv.

I det obligatoriske fag samfundsfag på 8. og 9. klassetrin skal eleverne gennem undervisningen gøre rede for ideen om retsstaten og borgerens retssikkerhed og diskutere betydningen af borgerens retssikkerhed i et demokrati og give eksempler på og forklare, hvordan politiske synspunkter kan være knyttet til social og økonomisk placering, til alder og køn og til etnicitet og religion.

Ministeriet for Børn og Undervisning henviser endvidere til, at frie grundskoler ifølge friskolelovens § 1 efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a., at de frie grundskoler er forpligtede til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række grundlæggende menneske-

og frihedsrettigheder, herunder forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, race eller religion mv. Dette er i bestemmelsen særligt fremhævet for så vidt angår ligestilling mellem kønnene. Skolerne må derfor ikke foretage handlinger eller undladelser, som krænker kravet om, at skolerne skal udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for f.eks. ligestilling mellem kønnene. Det vil være uforeneligt med bestemmelsen for en skole at bygge på en grundholdning om, at manden er kvinden overlegen, og det gælder, uanset om skolen i sin undervisning samtidig sikrer, at eleverne får kendskab til de principper for ligestilling mellem kønnene, som samfundet i øvrigt bygger på med henblik på, at eleverne vil kunne komme til at respektere dette.

Ministeriet for Børn og Undervisning henviser endvidere til, at formålet med de gymnasiale uddannelser ifølge gymnasielovens § 2 bl.a. er, at uddannelsen skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Uddannelsen og skolekulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, og undervisningen og hele skolens dagligliv skal bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Udmøntningen heraf sker inden for rammerne af uddannelsesbekendtgørelser for hver af de gymnasiale uddannelser, inkl. læreplaner for de fag, der indgår. Læreplansmålene er overvejende kompetenceorienteret, og de detaljerede indholdselementer fastlægges af skolerne, som også vælger lærebøger og andet undervisningsmateriale. Det skønnes, at emner som ligestilling mellem mænd og kvinder og voldsanvendelse i forbindelse med konflikter mv. indgår i undervisningen for alle elever i forbindelse med relevante temaer i fag som f.eks. samfundsfag, historie, samtidshistorie og international økonomi, fremmedsprog, psykologi, dansk, filosofi mv.

Ministeriet for Børn og Undervisning henviser endvidere til, at på erhvervsuddannelserne vil emner som ligestilling mellem kønnene, ikke-stereotype kønsroller, kønsbaseret vold mod kvinder mv. typisk indgå i undervisningen i grundfagene dansk og samfundsfag. På arbejdsmarkedsuddannelserne indgår konflikthåndtering, i visse tilfælde specifikt møntet på forebyggelse af vold, i de handlingsorienterede målformuleringer for en del uddannelser, især hvor målgrupperne er plejepersonale og lignende, udøvere af serviceerhverv med udbredt kundekontakt såsom buschauffører samt personer, der har til opgave at sikre ro og gennemføre retshåndhævelse, dvs. politi, vagtpersonale mv. Også den kompetence at agere med respekt over for andre personer indgår i en del målformuleringer.

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser henviser til, at uddannelsesinstitutioner i det daglige via personalepolitikker mv. tager sig af ligestillingsmæssige aspekter såvel som de andre emner, der nævnes i artikel 14, og herunder inkluderer relevant undervisningsmateriale i de sammenhænge og på de uddannelsesniveauer, hvor det er formålstjenstligt.

Kulturministeriet henviser til, at den danske idrætsmodel bygger på idrættens autonomi (armslængdeprincippet), og at der derfor ikke er en egentlig idrætslov i Danmark. De danske idrætsorganisationer har imidlertid forpligtet sig til at arbejde for at fremme ligestilling mv. i de rammeaftaler, organisationerne har indgået med Kulturministeriet. Det følger således af rammeaftalerne for 2012-2014, som er indgået med idrættens organisationer, at:

- Danmarks Idrætsforbund vil:
 - fremme mulighederne for idrætsligt set dårligt stillede grupper af befolkningen
 - styrke idrættens samfundsmæssige ansvar ved at styrke idrættens værdi for samfundet, fremme opfyldelsen af idrættens potentiale på det sociale område
 - styrke den sociale inklusion af særlige målgrupper i idrætten samt
 - arbejde for at styrke mangfoldigheden i dansk idræt, herunder ved at styrke kvinders og nydanskernes deltagelse i frivilligt arbejde og ledelse i idrætten.
- DGI vil:
 - arbejde for, at flere danskere, uanset forudsætninger, køn, alder og etnisk baggrund, dyrker idræt og motion i hverdagen, herunder i foreningerne, gennem udvikling af flere moderne og fleksible idræts- og motionstilbud.
- Dansk Firmaidrætsforbund vil:
 - være en foregangsorganisation indenfor dansk idræt, når det gælder ligestilling.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at man løbende gennemfører tiltag med fokus på unge, ligestilling og kønsroller, og at der inden for den seneste korte årrække er gennemført en lang række initiativer vedrørende de emner, der er nævnt i artikel 14. Det drejer sig bl.a. om følgende initiativer:

- Kampagnen "Giv vold mod kvinder det røde kort", hvor DBU, fodboldspillere på landsholdet og ungdomslandsholdet og superligaklubber over

hele landet bakkede op om budskabet om, at vold er uacceptabelt, og at klare spilleregler gælder på banen såvel som i hjemmet.

- Pilotprojektet "Piger i praktik som problemknusere – piger i naturvidenskab og tekniske fag", som Ministeriet for Ligestilling og Kirke har gennemført i samarbejde med bl.a. Ministeriet for Børn og Undervisning, Ingeniørforeningen og Experimentariet. Formålet med projektet var at nedbryde det kønsopdelte uddannelsesvalg.

- Kampagnesitet "Fremtiden er din" for piger og drenge i folkeskolens ældste klasser, der står overfor at skulle vælge uddannelse, som Ministeriet for Ligestilling og Kirke lancerede i marts 2011. På sitet præsenteres de unge bl.a. for seks rollemodeller, der har truffet utraditionelle uddannelsesvalg.

- Kampagnesitet www.skiftjob.dk, som ministeren for ligestilling lancerede under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2011. Sitet giver gode råd og fortæller om erfaringer med at rekruttere mænd til pleje- og omsorgsfag.

- "Rettighedskampagnen", som Ministeriet for Ligestilling og Kirke gennemfører på landets sprogskoler og i udsatte byområder. Kampagnen oplyser om familieretlige rettigheder og ligestilling til borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Det er Kulturministeriets vurdering, at principperne om ligestilling mellem kvinder og mænd, ikke-stereotype kønsroller, gensidig respekt, ikke-voldelig løsning af konflikter mellem mennesker og retten til personlig integritet kan fremmes ved, at ministeriet opfordrer radio- og tv-foretagenderne til, som led i tilrettelæggelsen af deres virksomhed, at fastlægge retningslinjer for fremme af de nævnte principper. Dette vurderes ligeledes at være en hensigtsmæssig fremgangsmåde i forhold til de trykte medier, som ikke er omfattet af indholdsmæssig regulering ud over medieansvarsloven.

Konventionens artikel 14 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 15 angår uddannelse af fagfolk.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter tilvejebringe eller styrke behørig uddannelse af de relevante faggrupper, som arbejder med ofre for eller gerningsmænd til alle former for vold omfattet af konventionen, om emnerne forebyggelse og konstatering af sådan vold, ligestilling mellem kvinder og mænd, ofrenes behov og rettigheder og forebyggelse af sekundær offergørelse.

Stk. 2 pålægger de kontraherende parter at opfordre til, at denne uddannelse omfatter undervisning i koordineret tværinstitutionelt samarbejde med det formål at muliggøre en omfattende og hensigtsmæssig håndtering af henvisninger i sager vedrørende de voldshandlinger, der er omfattet af konventionen.

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser henviser til, at relevante uddannelser på ministeriets område fra centralt hold har beskrivelser af uddannelsernes indhold på et overordnet niveau. Inden for disse rammer fastsætter uddannelsesinstitutionerne selv nærmere i studieordninger om indholdet i undervisningen. Ligestilling vedrørende køn, religion, etnicitet er så fundamentale i dagens Danmark, at de helt naturligt vil indgå i undervisningen. For lærer- og pædagoguddannelserne er der fra centralt hold fastsat nærmere krav til uddannelsernes indhold, herunder bl.a. undervisning i køn, menneskerettigheder, kulturelle og sociale aspekter.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) afholder efteruddannelseskurser for fagpersoner vedrørende seksuelle overgreb og vold mod børn. Endvidere har Socialstyrelsen en vidensportal vedrørende vold og seksuelle overgreb. Vidensportalen indeholder aktuel forskningsbaseret viden om målgrupper og indsatser, lovgivning, organisering, statistik, relevante udviklingsprojekter og praksiseksempler. Med lov nr. 496 af 21. maj 2013 om ændring af lov om social service (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb mv.), der træder i kraft den 1. oktober 2013, bliver kommunerne forpligtede til at udarbejde og løbende revidere kommunale beredskaber for håndtering af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskaberne skal bl.a. sikre, at fagpersoner har den nødvendige viden om disse procedurer. I forlængelse heraf styrkes SISOs understøttelse af kommunernes beredskaber for forebyggelse og håndtering af overgrebssager mod børn – især i forhold til information til pædagoger, skolelærere og myndighedspersoner.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at alle offentligt ansatte fagfolk m.fl., som arbejder med børn og unge, på deres grund-, efter- og videreuddannelser undervises om underretningspligten efter lov om social service § 153 (jf. herom nedenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 28), ligesom der afholdes særlige temadage på læreruddannelsen. Som en del af Social- og Integrationsministeriets faste

kursuskatalog udbydes kurser i sager om overgreb. Kurserne omfatter bl.a. børns og unges signaler på overgreb, samt hvilke barrierer der kan være i arbejdet med børn, der har været udsat for overgreb. Kurserne henvender sig bredt til fagpersoner på børne- og ungeområdet. Herudover tilbyder Socialstyrelsen løbende kommunerne forskellige temadage om aktuelle emner, og med henblik på at styrke mulighederne for tidlige indsats har styrelsen har i det seneste år tilbudt kommunerne en temadag om vold familien.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser ligeledes til, at der som led i den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer 2010-2012 har været tilbudt temadage om vold i familien til alle landets kommuner. I alt har ca. 4.000 fagfolk i kommunerne deltaget i temadagene.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser til, at der er fokus på at uddanne relevant sundhedspersonale i det opsporende og forebyggende arbejde. Undersøgelse af volds ofre varetages i vid udstrækning af speciallæger i retsmedicin. Speciallægeuddannelsen i retsmedicin, som er en 5-årig klinisk videreuddannelse, indeholder teoretiske kurser i klinisk retsmedicin, hvor lægen opnår viden om offertyper og undersøgelsesteknikker (bl.a. vedrørende ofre for vold og voldtægt). Herudover opnår lægen kliniske kompetencer vedrørende dokumentation og vurdering af skader i forbindelse med bl.a. vold og seksualforbrydelser. Speciallæger i retsmedicin skal herudover demonstrere evne til at samarbejde med andre faggrupper, herunder især inden for retsvæsenet (bl.a. i forbindelse med udarbejdelse af retsmedicinske erklæringer til brug for efterforskning af forbrydelser). Disse kompetencer skal opnås og bliver bedømt som led i speciallægeuddannelsen, og de enkelte krav revideres løbende i takt med den teknologiske udvikling inden for specialet.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser endvidere til, at der i regionalt regi findes en række efteruddannelser for sygeplejersker med henblik på at styrke deres kompetencer inden for akutmodtagelse af patienter – de såkaldte behandlersygeplejersker. Efteruddannelsen gør bl.a. behandlersygeplejerskerne i stand til selvstændigt at indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med fokus på patienter, der er i kontakt med et behandlersnit, og kritisk forholde sig til akut pleje og behandling samt etiske dilemmaer i kontakten med den tilskadekomne patient med henblik på justering, vurdering og optimering af pleje og behandling.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser endvidere til, at den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer for perioden 2010-2012 indeholder tre initiativer målrettet uddannelse af de sundhedsprofessionelle i mødet med ofre for partnervold, herunder kvinder. Praktiserende læger skal have øget viden, så de kan vejlede og henvise til de bedst egnede støttemuligheder. Personalet på f.eks. landets skadestuer skal løbende have opdateret viden om, hvilke støttemuligheder til ofre for partnervold der kan henvises til. Alkoholbehandlere skal efteruddannes, så alkoholbehandlere kan opspore voldsproblemer, og kvindekrisepersonale skal efteruddannes, så de kan opspore alkoholproblemer.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser endvidere til, at to videncentre om voldtægt i Århus og København gennemfører forskningsprojekter og arbejder for at øge den kundskab og viden, der findes om voldtægt og om voldtægtsramte. Der udføres også undervisning af personale på centrene for voldtægtsofre.

I forbindelse med politiets grunduddannelse undervises der i behandlingen af voldssager, herunder sager om samlivsrelateret vold. Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2008 (rettet februar 2013) om behandlingen af sager om samlivsrelaterede personfarlige forbrydelser indgår i undervisningen. Meddelelsen gennemgår bl.a. proceduren for iværksættelse af efterforskning, reglerne om vejledning af forurettede og de generelle regler om efterforskning af sagerne på området. Herudover beskriver meddelelsen mulighederne for tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Den 1. februar 2014 iværksættes en ny professionsbachelorgrunduddannelse for politiet. På den nye uddannelse vil der i lighed med den hidtidige uddannelse blive undervist i behandlingen af voldssager, herunder samlivsrelateret vold, hvor den nævnte rigsadvokatmeddelelse vil indgå i undervisningen. Politielever skal endvidere demonstrere kendskab til lovgrundlag, efterforskningsmetoder og sagsbehandling i voldssager og reflektere over de lovgivningsmæssige krav, der knytter sig til ofres retsstilling og politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede. I det nye uddannelsesforløb indgår der også et tematiseret modul om udsatte grupper, hvor politieleverne lærer at håndtere den komplekse politiopgave hensynsfuldt og sikkert i forhold til forskellige borgergrupper, herunder svage og udsatte persongrupper. Undervisning om samlivsrelateret vold vil ligeledes indgå i dette modul.

Rigsadvokaten udbyder kurset "Vold i nære relationer – når ægtefællen er voldsmanden". Kurset beskæftiger sig navnlig med konventionen, vidnepsykologiske aspekter i sager om vold i nære relationer, forholdet mellem offeret og gerningsmanden, strafudmåling samt reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Konventionens artikel 15 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 16 pålægger i *stk. 1* de kontraherende parter at etablere eller støtte programmer, der har til formål at lære gerningsmænd til vold i hjemmet at tilegne sig en ikke-voldelig adfærd i deres samvær med andre mennesker med henblik på at forhindre yderligere vold og ændre voldelige adfærdsmønstre. De kontraherende parter skal efter *stk. 2* endvidere etablere eller støtte behandlingsprogrammer, der har til formål at forebygge tilbagefald hos gerningsmænd, især hos seksualforbrydere. Ved etableringen af de nævnte foranstaltninger skal de kontraherende parter ifølge *stk. 3* sikre, at der er primært fokus på ofrenes sikkerhed, adgang til støtte og menneskerettigheder, og at de nævnte programmer i behørigt omfang etableres og gennemføres i tæt koordinering med særlige støttetilbud til ofrene.

Som led i aftalen om fordelingen af satspuljen for 2012 er der etableret et toårigt forsøgsprojekt med et samarbejde om et mobilt interventionscenter mellem Landsorganisation af Kvindecentre, Dialog mod Vold og Østjyllands Politi. Forsøget startede den 1. januar 2013. Formålet med projektet er i tilknytning til lovgivningen om bortvisning af voldsudøvere fra eget hjem så tidligt som muligt at kunne yde rådgivning til offeret for vold i hjemmet og til den voldsudøvende om mulighederne for at komme i behandling med henblik på at bekæmpe eller mindske den voldelige adfærd. Det er politiets vurdering, at det med projektet er lykkedes at få voldsramte familier til at tage imod hjælp til at stoppe volden. Projektet medfører, at når politiet kommer ud til husspektakler i familier, hvor der er eller har været vold, tilbydes personerne et behandlingstilbud, hvor rådgivere fra henholdsvis Dialog Mod Vold samt personale fra de lokale krisecentre kan tage ud til den voldsramte familie for at lægge en plan for det videre forløb både for voldsudøveren, den voldsudsatte samt eventuelle børn.

Kriminalforsorgen tilbyder i samarbejde med Dialog mod Vold behandling af dem, der begår vold i nære relationer. Tilbuddet om behandling omfatter både afsonere, varetægtsarrestanter og klienter, der er i tilsyn af kriminalforsorgen, hvis de har begået vold i nære relationer. Behandlingen er frivil-

lig, dog kan den eksempelvis indgå som et vilkår i forbindelse med en prøveløsladelse. Det forudsættes i behandlingen, at Dialog mod Vold får adgang til at tage kontakt med en eventuel partner, bl.a. med henblik på at orientere denne, hvis klienten stopper behandlingen i utide. Herudover har indsatte mulighed for at deltage i de mere bredt orienterede kognitive programmer såsom Anger Management og Voldsforebyggelsesprogrammet, der er målrettet afsonere med voldelig og aggressiv adfærd.

Der er endvidere etableret en behandlingsordning og en visitationsordning vedrørende personer, der er dømt for seksualkriminalitet. I behandlingsordningen kan den dømte under visse betingelser i stedet for en ubetinget fængselsstraf få en betinget dom med vilkår om psykiatrisk/sexologisk behandling i to år. Behandlingen bliver udført i det almene sundhedssystem i et landsdækkende behandlingsnetværk bestående af tre ambulante klinikker. I ordningen er der taget højde for, at der skal tages hensyn til offeret. Vurderes den dømte ikke egnet til eller motiveret for at gennemføre vilkåret om behandling, vil den pågældende i stedet modtage en ubetinget fængselsstraf. Er fængselsstraffen på mellem 30 dage og ca. 4 år, dog 5 år for voldtægt, vil vedkommende blive omfattet af visitationsordningen. Visitationsordningen betyder, at den dømte som hovedregel indleder sin afsoning på en særlig visitations- og observationsafdeling i Anstalten ved Herstedvester, hvor personalet forsøger at motivere pågældende til at indgå i psykiatrisk/sexologisk behandling. Personer, der idømmes en fængselsstraf på mellem 30 dage og 3 måneder, påbegynder dog ikke automatisk afsoningen på visitationsafdelingen, medmindre det vurderes, at der er et åbenbart behov for en målrettet behandlingsindsats.

Der er endvidere to halvåbne afdelinger for personer, der er dømt for seksualkriminalitet, i henholdsvis Statsfængslet Møgelkær og Anstalten ved Herstedvester. På disse afdelinger placeres primært personer, der ikke var egnede til eller motiverede for behandling efter opholdet på visitationsafdelingen, med henblik på, at disse dømte kan motiveres til at deltage i psykiatrisk/sexologisk behandling. På afdelingerne er der jævnligt en psykolog til stede, som afholder samtaler med de indsatte samt forestår uddannelse og supervision af de ansatte på afdelingen, således at personalet bliver bedre til generelt at håndtere gruppen af personer, der er dømt for seksualkriminalitet.

Det er generelt meget stigmatiserende at være dømt for seksuelle overgreb mod børn, og seksualforbrydere kan derfor have særligt svært ved at vende tilbage til samfundet efter endt afsoning. På denne baggrund er der etable-

ret et systemiseret samarbejde mellem Kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet om en helhedsorienteret udslusningsindsats (KSP-samarbejdet), herunder også for personer, der er dømt for seksualforbrydelser.

I 2011 indførte kriminalforsorgen desuden samtaleprogrammet "Styrk og Vind", som er et kognitivt baseret samtaleforløb målrettet kvindelige indsatte, der bl.a. berører de kvindelige indsattes egne erfaringer med at have været udsat for vold af deres nærmeste.

Konventionens artikel 16 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 17 vedrører inddragelse af den private sektor og medierne.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter opfordre den private sektor, sektoren for informations- og kommunikationsteknologi og medierne til, med behørig respekt for ytringsfriheden og deres uafhængighed, at deltage i udarbejdelsen og gennemførelsen af politikker og som led i deres selvjustits at fastsætte retningslinjer og normsæt til forebyggelse af vold mod kvinder og til at øge respekten for kvinders værdighed.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter i samarbejde med aktører i den private sektor udvikle og fremme færdighederne hos børn, forældre og pædagoger til håndtering af informations- og kommunikationsmiljøet, som giver adgang til nedværdigende indhold af seksuel eller voldelig karakter, som kan være skadeligt.

Med hensyn til oplysnings- og holdningsbearbejdende kampagner henvises til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 12, og med hensyn til undervisning henvises til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 14.

Erhvervs- og Vækstministeriet henviser til markedsføringslovens § 1, hvorefter erhvervsdrivende skal udvise god markedsføringsskik under hensyntagen til forbrugerne, erhvervsdrivende og almene samfundsinteresser. Heri ligger bl.a., at reklamer ikke må føre til eller yde bidrag til voldshandlinger. Markedsføringslovens § 8, stk. 2, indeholder desuden et forbud mod at opfordre til vold eller utilbørlig brug af vold i reklamer rettet mod børn og unge. Efter de gældende regler om reklamers indhold må en re-

klame, som indeholder vold mod kvinder eller indirekte opfordrer til dette, anses for at være i strid med god markedsføringsskik.

Erhvervs- og Vækstministeriet henviser endvidere til pkt. 4.1.a i Forbrugerombudsmandens retningslinjer om kønsrelateret reklame, hvorefter en kønsrelateret reklame skal være udformet i overensstemmelse med god markedsføringsskik, således at den ikke indeholder eller er egnet til at fremme kønsdiskrimination. En reklame anses for kønsdiskriminerende, såfremt kønnet fremstilles på en nedsættende eller ringeagtende måde. Supplerende er det i ICC's reklamekodeks artikel 4 anført, at reklamer skal respektere hensynet til menneskelig værdighed og ikke anspore til eller understøtte nogen form for diskrimination, herunder diskrimination på grund af køn. Efter samme bestemmelse må reklamer ikke give indtryk af at anspore til eller understøtte voldelig, ulovlig eller forkastelig adfærd. ICC's reklamekodeks er grundlag for selvregulering og er ikke lovbestemt, men Forbrugerombudsmanden bruger kodekset i sin fortolkning af generalklausulen om god markedsføringsskik i markedsføringslovens § 1.

Efter medieansvarslovens § 34, stk. 1, skal massemediernes indhold og handlemåde være i overensstemmelse med god presseskik. Pressenævnet, som er et uafhængigt offentligt nævn, afgør, om der i et konkret tilfælde er sket offentliggørelse i strid med god presseskik. Vejledende regler om god presseskik er fastsat af medierne selv. Reglerne er senest revideret i maj 2013. Det er et grundlæggende synspunkt i de vejledende regler om god presseskik, at medierne bl.a. bør anerkende hensynet til den enkelte borgers krav på respekt for den personlige integritet og til behovet for beskyttelse mod ubeføjet krænkelse. Det fremgår endvidere, at det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse. Ofre for forbrydelser skal vises det størst mulige hensyn, og derfor skal der ved indsamling og formidling af billedmateriale, herunder amatør billeder, vises hensynsfuldhed og takt. Det fremgår desuden af DR's programetik, at DR vil modvirke fornærende eller fordomsfuld omtale af personers køn, alder, race, etnicitet, nationalitet, tro, seksuel orientering, ægteskabelig status, fysiske handicaps, social status, politiske anskuelser osv.

Kulturministeriet henviser til, at der på radio- og tv-området gælder et sendelandsprincip, som betyder, at radio- og fjernsynsloven regulerer radio og tv, som sendes fra Danmark. En del af de radio- og tv-kanaler, som kan modtages i Danmark, udsendes ikke fra Danmark og hører derfor ikke under dansk jurisdiktion. Radio- og fjernsynsloven stiller på grund af hensynet til ytringsfriheden og mediernes uafhængighed kun meget begrænsede

krav til indholdet i radio og tv. Der er dog krav om, at der ikke må sendes programmer, som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske eller moralske udvikling, herunder navnlig programmer, som indeholder pornografi eller umotiveret vold. Der er endvidere krav om, at andre programmer, som kan skade mindreåriges fysiske, psykiske eller moralske udvikling, ikke må sendes, medmindre det ved valget af sendetidspunkt eller ved tekniske foranstaltninger sikres, at mindreårige i udsendelsesområdet normalt ikke ser eller hører udsendelserne. Når programmerne sendes i ukodet form, skal der forud for dem gives en akustisk advarsel, eller de skal under hele deres varighed være markeret med et visuelt symbol. Endelig må programmerne ikke på nogen måde tilskynde til had på grund af race, kon, religion, nationalitet eller seksuel observans. Der er endvidere krav om, at reklamer i radio og fjernsyn ikke må tilskynde til voldshandlinger, og at de ikke må indeholde indslag med drab, vold eller mishandling. Reklamer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester må desuden ikke skade respekten for den menneskelige værdighed eller indeholde eller fremme nogen forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, nationalitet, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Beskæftigelsesministeriet henviser til, at enhver arbejdsgiver, der beskæftiger mænd og kvinder, efter ligebehandlingslovens § 4 skal behandle dem lige for så vidt angår arbejdsvilkår. Dette gælder også ved afskedigelse. Ligebehandlingslovens § 4 forbyder arbejdsgivere at udsætte arbejdstagere for kønsdiskriminerende arbejdsvilkår og anses i praksis for overtrådt, når en ansat udsættes for seksuelle krænkelser i arbejdssituationen. Seksuel chikane under en ansættelsessamtale vil desuden være en overtrædelse af ligebehandlingslovens § 2, hvorefter en arbejdsgiver skal behandle mænd og kvinder lige ved ansættelse. Som eksempel på, hvordan virksomheder i Danmark prøver at forebygge seksuel chikane på arbejdspladsen, kan nævnes, at Dansk Arbejdsgiverforening og LO har indgået en aftale om ligebehandling (tillægsaftale til Samarbejdsaftalen). I aftalen anbefales det, at virksomhederne gennem deres personalepolitik søger at sikre et arbejdsklima uden uønsket adfærd af seksuel karakter eller anden kønsbestemt adfærd, der krænker kvinder og mænds værdighed på arbejdspladsen.

Det Kriminalpræventive Råd og Red Barnet har i samarbejde udviklet hjemmesiden www.sikkerchat.dk, der har til formål at forebygge, at børn og unge udsættes for mobning, trusler eller seksuelt grænseoverskridende oplevelser på internettet. Hjemmesiden, der har eksisteret siden 2001, blev i 2011 nyudviklet med støtte fra Socialministeriet. Hjemmesiden henven-

der sig både til børn og unge, til forældre og til fagfolk, herunder lærere, pædagoger og SSP-medarbejdere. Hjemmesiden indeholder bl.a. information om børn og unges færden på internettet og om de ufordringer, som er forbundet hermed. Desuden findes der værktøjer til at arbejde med emnet, herunder vejledning og materiale til brug for undervisningsforløb, foredragsmateriale til brug for forældremøder, forslag til at håndtere problematiske situationer og information om lovgivning på området.

Det Kriminalpræventive Råd og Red Barnet har desuden udgivet hæftet "Gode råd til forældre – hjælp dit barn på nettet", som indeholder anbefalinger til forældre, der vil hjælpe deres børn med at håndtere udfordringerne på internettet.

Konventionens artikel 17 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.4. Konventionens kapitel IV (beskyttelse og støtte)

Artikel 18 fastlægger de generelle forpligtelser og principper om beskyttelse og støtte.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter beskytte alle ofre mod yderligere voldshandlinger.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter i overensstemmelse med national lovgivning sikre, at der findes passende mekanismer til etablering af et effektivt samarbejde mellem alle relevante statslige myndigheder, herunder retsvæsenet, anklagemyndigheden, retshåndhævelsesorganer, lokale og regionale myndigheder, ikke-statslige organisationer og andre relevante organisationer og enheder, i deres indsats for at beskytte og yde støtte til ofre for og vidner til alle former for vold omfattet af konventionen, herunder ved henvisning til de generelle og særlige støttetilbud, som er nærmere beskrevet i artikel 20 og 22 i konventionen.

Efter *stk. 3* skal foranstaltninger i medfør af kapitel IV hvile på en kønsbestemt forståelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, med fokus på menneskerettigheder og offerets sikkerhed, hvile på en integreret tilgang, som tager højde for forholdet mellem ofre, gerningsmænd, børn og deres bredere sociale miljø, sigte mod at undgå sekundær offergørelse, sigte mod at give kvindelige voldsofre mulighed for selvstændiggørelse og økonomisk uafhængighed, i behørigt omfang muliggøre placering på samme

adresse af flere forskellige beskyttelses- og støttetilbud og fokusere på de særlige behov, der gælder for sårbare personer, herunder børn, der er ofre, og sørge for, at foranstaltningerne tilbydes disse personer.

Efter *stk. 4* må tilbuddet om ydelser ikke gøres afhængigt af offerets vilighed til at foretage politianmeldelse eller vidne mod en gerningsmand.

Efter *stk. 5* skal de kontraherende parter træffe behørig foranstaltninger til tilvejebringelse af konsulær og anden beskyttelse og støtte til deres statsborgere og andre ofre med krav på en sådan beskyttelse i medfør af de kontraherende parters forpligtelser i henhold til folkeretten.

Med hensyn til beskyttelse af ofre mod yderligere voldshandlinger henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende konventionens artikel 49-53.

Med hensyn til samarbejde mellem relevante myndigheder og organisationer henviser Social- og Integrationsministeriet til, at der er etableret samarbejde mellem både myndigheder og private organisationer. For at styrke det tværfaglige samarbejde er der som led i den seneste nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer gennemført en undersøgelse med henblik på at udbrede bedste praksis om samarbejde på tværs af forskellige myndigheder og organisationer. Endvidere skal den vidensportal, som er omtalt i bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 15, tilvejebringe let adgang til viden og handlevejledning til fagpersoner, herunder om samarbejde mellem myndighederne.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at der efter lov nr. 496 af 21. maj 2013 om ændring af lov om social service (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb mv.), der træder i kraft den 1. oktober 2013, skal oprettes fem børnehuse i Danmark. Børnehusene er et tværsektorielt samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og sundhedsvæsen i sager, hvor der er viden eller mistanke om overgreb mod et barn. Den faglige ekspertise opbygges og samles i børnevenligt indrettede lokaler. Et barn, der har været udsat for overgreb, kan på den måde få hjælp til udredning og undersøgelser ét sted i trygge rammer. Børnehusenes personale skal være særligt kvalificerede til at håndtere denne type sager.

Domstolsstyrelsen oprettede i 2006 Domstolenes Samarbejdsforum med henblik på løbende dialog og koordinering af samarbejdet mellem de forskellige institutioner i bl.a. straffesagskæden. Domstolenes Samarbejdsforum består af repræsentanter for domstolene, domstolenes professionelle

brugere og offentlige myndigheder. Repræsenteret i Domstolenes Samarbejdsforum er bl.a. Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Retslægerådet, kriminalforsorgen, advokater, Arbejdsskadestyrelsen, Ankestyrelsen, Civilstyrelsen, kommunerne, retspræsidenter, dommerforeningen og dommerfuldmægtigforeningen. Domstolenes Samarbejdsforum har i sine drøftelser haft særligt fokus på sagsgange og andre relevante spørgsmål med henblik på løbende at forbedre og smidiggøre sagsbehandlingen. Der er nedsat en række arbejdsgrupper under Domstolenes Samarbejdsforum, herunder en arbejdsgruppe om hurtigere behandling af straffesager, der indbringes for retten.

Dansk politi har et effektivt samarbejde med retsvæsenet, anklagemyndigheden, lokale og regionale myndigheder. Blandt andet har en del af landets politikredse indgået samarbejde og partnerskaber med ikke-statslige organisationer som bl.a. Dialog mod Vold. Et eksempel på et partnerskabsprojekt er det samarbejde om et mobilt interventionscenter, som er nævnt i bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 16.

Med hensyn til kravene i stk. 3 henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende konventionens artikel 19-26 samt til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 12. De tilbud, som er beskrevet i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 19-26, er ikke afhængige af, om offeret indgiver politianmeldelse eller vidner mod gerningsmanden.

Udenrigsministeriet henviser til, at Udenrigsministeriet og de danske ambassader bistår danske statsborgere og personer med fast bopæl i Danmark i tvangsægteskabssager, sager om genopdragelse i udlandet samt sager, hvor kvinder, evt. med børn, efterlades i udlandet og af deres ægtefælle hindres tilbagerejse til Danmark, fordi de har fået frataget de nødvendige rejседokumenter. Dette gælder også i situationer, hvor der kan være fare for omskæring. Udenrigsministeriet og de danske ambassader yder også konsulær bistand til danske statsborgere og personer med fast bopæl i Danmark i tilfælde af fængsling eller tilbageholdelse i udlandet.

Konventionens artikel 18 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 19** skal de kontraherende parter sikre, at der tilgår ofre tilstrækkelige og rettidige oplysninger om eksisterende støttetilbud og juridiske foranstaltninger, og at dette sker på et sprog, som de forstår.

Der er i alle politikredse etableret en offerrådgivning, der kan tilbyde en personlig samtale og støtte til de personer, der henvender sig. Offerrådgivningen kan endvidere vejlede om de hjælpeforanstaltninger, der findes af lægelig, psykologisk, social og juridisk karakter, og offerrådgivningen kan hjælpe med at udfylde skemaer, skadesanmeldelser og lignende.

Rigsadvokaten har siden 2010 iværksat en række tiltag med fokus på at forbedre anklagemyndighedens mundtlige og skriftlige kommunikation med offeret og vidner. Rigsadvokaten har i den forbindelse bl.a. moderniseret anklagemyndighedens breve til offeret og udarbejdet en række nye pjecer til bl.a. ofre for personfarlig kriminalitet, herunder ofre for vold i nære relationer. Rigsadvokaten har endvidere udviklet en ny hjemmeside med et særligt modul med vejledning og information til vidner og ofre, herunder med oplysninger om mulighederne for tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Rigsadvokaten har også udgivet en pjec med råd og vejledning til personer, der er udsat for forfølgelse, chikane eller stalking. Der kan endvidere henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende konventionens artikel 56.

Social- og Integrationsministeriet henviser til den almindelige rådgivningsforpligtelse, der påhviler kommunalbestyrelsen efter lov om social service §§ 10-12 samt til den almindelige forvaltningsretlige vejledningsforpligtelse. Information om krisecentre skal desuden være alment tilgængelige på Tilbudsportalen, jf. bekendtgørelse nr. 475 af 8. maj 2013, og kommunerne har på deres hjemmesider henvisninger til lokale hjælpemuligheder. Lokale krisecentre og andre ikke-statslige organisationer henviser også til lokale og landsdækkende hjælpemuligheder.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til tre pjecer om børns rettigheder ved behandling af sociale sager, særligt inden og under en anbringelse uden for hjemmet, som er udarbejdet af Børnerådet og forventes udgivet i efteråret 2013. Pjecerne er tilpasset barnets/den unges alder både i forhold til sprogbrug og i forhold til, hvilke problemstillinger der adresseres, og er inddelt ud fra alderskategorierne 8-11 år, 12-17 år og 18-22 år. Pjecernes hovedfokus er en letforståelig udlægning af lovens rammer for en anbringelse og børnenes ret til at blive hørt, få beslutninger begrundet og til at klage.

Konventionens artikel 19 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 20** skal ofre have adgang til tilbud, der letter deres restitution efter udsættelsen for vold. Sådanne tilbud bør om nødvendigt omfatte juridisk og psykologisk rådgivning, økonomisk bistand og hjælp med bolig, uddannelse, undervisning og beskæftigelse. De kontraherende parter skal endvidere sikre, at ofre har adgang til sundhedsydelser og sociale tilbud og ydelser, at disse tilbud og ydelser har tilstrækkeligt med ressourcer, og at de fagfolk, der hjælper ofrene og henviser dem til passende tilbud, er uddannet dertil.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at kommunalbestyrelsen efter lov om social service §§ 10-12 skal yde rådgivning og støtte, herunder opsøgende indsats, for at kunne forebygge risikoen for sociale problemer. Kommunalbestyrelsen skal endvidere efter lov om social service § 52 træffe afgørelse om foranstaltninger til børn og unge, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Dette kan eksempelvis være anbringelse uden for hjemmet, familiebehandling eller psykologsamtaler.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at kommunalbestyrelsen efter lov om social service § 109 på krisecentre tilbyder familierådgivning og psykologhjælp til børn. Familierådgivningen, som skal hjælpe i forbindelse med kvindens overgang til en tilværelse uden for kvindekrisecentret, omfatter rådgivning i forhold til bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitutioner, sundhedsvæsen mv. og skal understøtte de enkelte dele i kommunalbestyrelsens øvrige tilbud. Rådgivningen kan ske anonymt og varer fra perioden, hvor forberedelsen til udflytning af krisecentret påbegyndes, indtil kvinder og børn er etableret i egen bolig.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at der i medfør af lov om social service § 13 er oprettet en national videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), der henvender sig både til borgere, kommuner og institutioner i komplicerede enkeltsager. Endvidere yder Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) landsdækkende telefonrådgivning til fagfolk, der i deres arbejde møder børn og unge, som kan være udsat for vold og seksuelle overgreb. Som nævnt ovenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 15 styrkes SISOs rådgivning i forlængelse af lov nr. 496 af 21. maj 2013 om ændring af lov om social service (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb mv.), der træder i kraft den 1. oktober 2013.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser til, at alle ofre for vold har ret til vederlagsfri behandling på landets sygehuse. Derudover har ofre for voldtægt eller voldtægtsforsøg adgang til særligt specialiserede tilbud som beskrevet nedenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 22.

Hvad angår juridisk rådgivning, vil ofre som beskrevet nedenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 56 i nogle tilfælde kunne få beskikket en bistandsadvokat. Ofre vil også kunne ansøge om advokathjælp efter reglerne om offentlig retshjælp eller fri proces. Der vil også være mulighed for at få rådgivning i retshjælpsinstitutionerne (advokatvægter og retshjælpskontorer).

Konventionens artikel 20 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 21** skal ofre modtage oplysninger om og have adgang til gældende regionale og internationale procedurer for individuelle og kollektive klager. De kontraherende parter skal fremme tilvejebringelsen af forstående og velorienteret bistand til ofre i forbindelse med indgivelsen af sådanne klager.

Bestemmelsen angår, som det også fremgår af den forklarende rapport pkt. 128, regionale og internationale procedurer for individuelle og kollektive klager, som en kontraherende stat har tiltrådt. Bestemmelsen indebærer således ikke nogen forpligtelse til at tilslutte sig nye regionale eller internationale klageordninger.

Justitsministeriet har udarbejdet klagevejledninger til såvel Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol som de FN-klagekomitéer, som Danmark har tilsluttet sig. Heri redegøres der bl.a. for betingelserne for at indgive en klage, og der oplyses om relevante adresser mv.

Ved lov nr. 940 af 20. december 1999 er der indført en ordning om retshjælp til indgivelse og førelse af klagesager mod Danmark ved internationale klageorganer. Ordningen omfatter bl.a. klager til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og FN's menneskeretsorganer, herunder Komitéen for afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (CEDAW). Retshjælpen omfatter godtgørelse fra statskassen af rimelige udgifter til advokat og øvrige rimelige udgifter, der er nødvendige for at føre klagesagen. Retshjælpen ydes som udgangspunkt i de tilfælde, hvor rege-

ringen er blevet anmodet om retlige bemærkninger til klagen. Når der foreligger særlige grunde, kan retshjælpen efter loven ydes til andre end fysiske personer, f.eks. foreninger.

Konventionens artikel 21 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 22 pålægger i *stk. 1* de kontraherende parter med en passende geografisk fordeling at yde eller tilvejebringe omgående kort- eller langvarige særlige støttetilbud til ethvert offer for voldshandlinger omfattet af konventionen. Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter yde eller tilvejebringe særlige støttetilbud tiltænkt kvinder til alle kvindelige voldsofre og deres børn.

Med hensyn til kvindekrisecentre henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende artikel 23. Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at der ud fra en helhedsvurdering af pågældendes samlede situation i medfør af lov om social service kan tilbydes andre former for botilbud, socialpædagogisk støtte, støtte- og kontaktpersoner mv. Fra den 1. oktober 2013 sker der i børnehusene også en udredning og, hvis det er relevant, indledende krisestøtte til børn og unge, som udsættes for vold eller seksuelle overgreb, samt nærmeste omsorgspersoner.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser til, at Sundhedsstyrelsen efter sundhedslovens § 208 fastsætter krav til lands- og landsdelsfunktioner, herunder til placeringen af lands- og landsdelsfunktioner på regionale og private sygehuse. Der findes seks regionale tilbud til voldtægts ofre i Danmark. Disse voldtægtscentre reguleres under specialeplanen for gynækologi og obstetrik og varetager den specialiserede og samordnede indsats mellem sundhedsvæsen, politi, socialvæsen og retsmedicinsk institut i den akutte fase. Det sker på grundlag af Sundhedsstyrelsens vejledning om organisationen af sundhedsvæsenets indsats for volds- og voldtægtsramte kvinder. Efter den akutte fase kan offeret få behandling via de praktiserende læger. Har man været udsat for seksuelle overgreb som barn eller ung, kan man desuden søge om gratis psykologbehandling. Dette tilbud gælder personer over 18 år.

Konventionens artikel 22 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 23** skal de kontraherende parter etablere passende, lettilgængelige krisecentre i tilstrækkeligt antal med henblik på at tilbyde sikkert ophold og yde proaktiv, udfarende hjælp til ofre, især kvinder og børn.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at kommunalbestyrelsen efter lov om social service § 109 skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold (kvindekrisecentre), hvor der skal være det nødvendige antal pladser. Kvinderne kan være ledsaget af børn, og de modtager under opholdet omsorg og støtte. Optagelse på krisecenter kan ske anonymt eller ved henvisning fra offentlige myndigheder. Kommunen betaler den voldsramte kvindes og hendes børns ophold på krisecentret. I tilfælde af pladsmangel henviser krisecentrene til hinanden, og det er som udgangspunkt altid muligt at blive optaget på et krisecenter, hvis man er omfattet af målgruppen. En del krisecentre er indrettet, så de er tilgængelige for kvinder med fysisk handicap. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde støtte og vejledning fra en familierådgiver til kvinder med børn på krisecentre. Endvidere skal kommunalbestyrelsen tilbyde psykologbehandling til alle børn, som ledsager moderen under dennes ophold på et krisecenter. Pligten til at tilbyde psykologbehandling gælder uanset opholdets varighed. Tilbuddet skal iværksættes under selve opholdet eller i umiddelbar forlængelse heraf. Mange krisecentre har etableret tilbud om efterværn. Det indebærer mulighed for støtte og hjælp til kvinder og børn efter deres udflytning for derved at hjælpe dem til et bedre liv efter opholdet på krisecenter.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at der er etableret pladser i særlige botilbud for ofre for æresrelaterede konflikter.

Konventionens artikel 23 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 24 pålægger de kontraherende parter at etablere en gratis landsdækkende, døgnbemandet telefonrådgivning, som under tavshedspligt eller med behørig hensyntagen til de radsøgendes anonymitet kan yde rådgivning vedrørende alle former for vold omfattet af konventionen.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at en landsdækkende, døgnåben, anonym og gratis hotline for ofre for vold i nære relationer har været finansieret af de nationale handlingsplaner. Rådgivning, vejledning og støtte ydes af krisecentermedarbejdere med erfaring i telefonrådgivning til

ofre for vold. Medarbejderne har tavshedspligt. Det er muligt at få tolket rådgivning og vejledning på hotlinen. Social- og Integrationsministeriet finansierer desuden en tilsvarende hotline for borgere, der er udsat for æresrelaterede konflikter.

Social- og Integrationsministeriet henviser endvidere til, at organisationen Børns Vilkår driver Børnetelefonen, som er en hotline for børn, der søger råd og vejledning, bl.a. i forbindelse med vold i familien eller seksuelle overgreb. Børnetelefonen drives med privat støtte og til dels med frivillig arbejdskraft. Telefonen er åben alle hverdage fra kl. 11-23 og i weekenden fra kl. 11-19. Børnetelefonen er suppleret med en børnechat på internettet. Børns Vilkår har også en forældretelefon, hvor forældre kan søge råd.

Herudover henviser Social- og Integrationsministeriet til, at Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) alle dage i dagtimerne driver en landsdækkende telefonrådgivning til fagfolk, der i deres arbejde møder børn og unge, som kan være udsat for vold eller seksuelle overgreb. Rådgivningen er også åben for børn og unge samt deres pårørende vedrørende problemstillinger, der vedrører seksuelle overgreb og vold mod børn. Fagpersoner kan endvidere pr. 1. oktober 2013 henvende sig til de fem børnehuse for at få rådgivning om konkrete sager. Børnehuse vil også være telefonisk tilgængelige for akutte henvendelser om konkrete sager døgnet rundt.

Konventionens artikel 24 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 25 pålægger de kontraherende parter at etablere et tilstrækkeligt antal passende, lettilgængelige krise- eller henvisningscentre for voldtægtsofre med henblik på at give adgang til lægelige og retslægelige undersøgelser, traumestøtte og rådgivning.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 20 og 22.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at der på landsplan er 17 frivillige centre, der arbejder med voksne med senfølger efter seksuelle overgreb, samt 3 regionale centre, der yder psykologbehandling og rådgivning.

Konventionens artikel 25 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 26** skal tilbuddene om beskyttelse af og støtte til ofre tage behørigt hensyn til rettigheder og behov for børn, der har været vidner til alle former for vold omfattet af konventionen. Foranstaltninger truffet i henhold til denne artikel skal omfatte alderssvarende psykosocial rådgivning til børn, der har været vidner til alle former for vold omfattet af konventionen, og skal tage behørigt hensyn til barnets bedste.

Politiet skal i medfør af lov om social service § 153, stk. 1, foretage indberetning til kommunen, hvis der er mindreårige børn i en voldsramt familie, så kommunen kan undersøge barnets forhold nærmere.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at børn, der følger med deres mor på et krisecenter, efter lov om social service § 109, stk. 5, har ret til psykologbehandling. I forbindelse med udsusning efter et ophold på kvindekrisecenter skal der ydes familierådgivning til kvinder med børn. Denne rådgivning omfatter boligforhold, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitutioner, sundhedsvæsen mv. og skal understøtte den pågældende kvindes og hendes børns muligheder for at etablere sig på en hensigtsmæssig måde efter opholdet på krisecentret. Rådgivningen kan ske anonymt og varer fra perioden, hvor forberedelsen til udflytning af krisecentret påbegyndes, indtil kvinder og børn er etableret i egen bolig. Som nævnt ovenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 20 skal kommunalbestyrelsen endvidere efter lov om social service § 52 træffe afgørelse om foranstaltninger, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Konventionens artikel 26 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 27 pålægger de kontraherende parter at opfordre enhver, som har været vidne til udøvelsen af voldshandlinger omfattet af konventionen, eller som har rimelig grund til at tro, at en sådan handling vil blive forøvet, eller at der kan forventes yderligere voldshandlinger, til at anmelde dette til de kompetente organisationer eller myndigheder.

Bestemmelsen angår opfordring til, at vidner til vold mod kvinder anmelder dette til kompetente organisationer eller myndigheder. Bestemmelsen pålægger ikke de kontraherende stater at forpligte vidner til vold mod kvinder til at foretage anmeldelse.

Efter dansk ret består ingen almindelig pligt til at anmelde truende eller begåede forbrydelser, men lovgivningen fastsætter for særlige tilfælde regler herom. Straffelovens § 141 pålægger en pligt til at afværge bl.a. forbrydelser, som medfører fare for menneskers liv eller velfærd, om fornødent ved anmeldelse til myndighederne. Lov om social service § 154 pålægger den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, pligt til at underrette kommunen. Endvidere er personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, underlagt en skærpet underretningspligt, som specifikt også omhandler børn udsat for vold og andre overgreb, jf. lov om social service § 153.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke henviser til, at hjemmesiden voldmodkvinder.dk også henvender sig til personer, der har en formodning om, at personer, de kender, er voldsramte. Under den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer er ca. 4.000 kommunale sagsbehandlere blevet oplyst om, hvad der er tegn på vold hos voksne og børn, samt om, hvordan sådanne sager skal håndteres. Ligeledes er der under strategien gennemført flere initiativer med fokus på det uacceptable i vold i nære relationer og på, at vold i nære relationer ikke er et privat problem, og at alle har et ansvar for at sige fra over for volden. Derudover er der udviklet to hjemmesider om vold i familien til henholdsvis studerende og fagpersoner i kommunerne.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at Ankestyrelsen ifølge lov om social service § 65 af egen drift kan tage sager om særlig støtte til børn og unge op. Borgere, fagpersoner eller andre, der har grund til at antage, at kommunalbestyrelsen ikke har foretaget eller truffet de i loven foreskrevne fornødne sagsbehandlingsskridt eller afgørelser i overensstemmelse med barnets eller den unges bedste, kan underrette Ankestyrelsen, som vurderer, om der er grundlag for at tage sagen op. Denne handlemulighed er i stigende grad blevet anvendt i forhold til sager om vold og overgreb mod børn.

Konventionens artikel 27 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 28** skal de kontraherende parter sikre, at den nationale lovgivnings bestemmelser om tavshedspligt for visse faggrupper ikke stiller sig hindrende i vejen for, at de, såfremt omstændighederne taler for det, fo-

retager anmeldelse til de kompetente organisationer eller myndigheder i situationer, hvor de har rimelig grund til at tro, at der er blevet begået en alvorlig voldshandling, som er omfattet af konventionen, og at der forventeligt vil ske yderligere alvorlige voldshandlinger.

Bestemmelsen angår tavshedspligt for visse faggrupper og fastslår, at sådan tavshedspligt ikke må stille sig hindrende i vejen for, at de foretager anmeldelse til kompetente organisationer eller myndigheder i de tilfælde, som er nævnt i bestemmelsen. Bestemmelsen pålægger ikke de kontraherende stater at gøre det til en pligt for de pågældende at indgive anmeldelse i disse tilfælde, men fastsætter alene, at de pågældende skal have ret til at indgive anmeldelse. De kontraherende stater er alene forpligtede til at tillade sådan anmeldelse, såfremt omstændighederne taler for det, og det fremgår af den forklarende rapport pkt. 148, at de kontraherende stater f.eks. kan betinge adgangen til anmeldelse af offerets forudgående samtykke, medmindre offeret er mindreårig eller på grund af fysisk eller psykisk handicap er ude af stand til at beskytte sig selv.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, efter lov om social service § 153, stk. 1, nr. 3, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb. Herudover gælder efter lov om social service §§ 49 a og 49 b særlige regler for udveksling af oplysninger i sager om udsatte børn og unge. Efter § 49 b, som træder i kraft den 1. oktober 2013, kan kommunale myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, og politiet og anklagemyndigheden indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig som led i forebyggelsen af overgreb mod børn og unge.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse henviser til, at en patient efter sundhedslovens § 40, stk. 1, har krav på, at sundhedspersoner iagttager tavshed om, hvad de under udøvelsen af deres erhverv erfarer eller får formodning om angående helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, med de undtagelser, som følger af lovens øvrige bestemmelser. Efter sundhedslovens § 43, stk. 1, er det ikke i strid med sundhedspersoners tavshedspligt at videregive helbredsoplysninger til andre formål end behandling, når det sker med patientens samtykke indhentet i overensstemmelse med § 44. Endvidere er det efter sundhedslo-

vens § 43, stk. 2, nr. 1, ikke i strid med sundhedspersoners tavshedspligt, at sundhedspersoner videregiver helbredsoplysninger, hvor det følger af lov eller regler fastsat i henhold til lov, at sundhedspersonen skal videregive helbredsoplysningen og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling, f.eks. for at opfylde en underretningspligt efter sociallovgivningen som nævnt ovenfor. Blandt undtagelserne fra tavshedspligten er endvidere den såkaldte værdispringsregel i sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 2, hvorefter helbredsoplysninger mv. kan videregives uden samtykke, når det er nødvendigt til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a., at det efter omstændighederne kan være berettiget for sundhedspersonen at videregive oplysninger om alvorligere kriminalitet, herunder grovere vold mv., til politiet. Det er den sundhedsperson, som er i besiddelse af en fortrolig oplysning, der afgør, om videregivelse efter sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 2, er berettiget, jf. lovens § 43, stk. 3.

I det omfang spørgsmål om tavshedspligt ikke skal vurderes efter regler i særlovgivningen, anvendes de generelle regler herom i forvaltningsloven og straffeloven. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, jf. forvaltningslovens §§ 27-32 og straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f. Personer, der er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed, eller som udøver hverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, har ligeledes tavshedspligt, jf. straffelovens §§ 152 a-152 c.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil de generelle regler om tavshedspligt ikke være til hinder for, at personer i tilfælde omfattet af konventionens artikel 28 vil kunne videregive fortrolige oplysninger til relevante organisationer eller myndigheder.

Konventionens artikel 28 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.5. Konventionens kapitel V (materiel ret)

Efter **artikel 29** skal ofre have passende civilretlige retsmidler til rådighed mod gerningsmanden. Endvidere skal ofre i overensstemmelse med folkerettens grundprincipper have passende civilretlige retsmidler til rådighed mod statslige myndigheder, der ikke har opfyldt deres forpligtelse til at

træffe de nødvendige forebyggende eller beskyttende foranstaltninger inden for deres beføjelser.

Efter dansk ret kan ofre bl.a. anlægge civil retssag mod gerningsmanden om erstatning. Krav om udlevering af pas eller andre vigtige dokumenter, som nævnes i den forklarende rapport pkt. 157, vil efter dansk ret i givet fald kunne gennemføres ved en umiddelbar fogedforretning. Dansk ret giver også mulighed for at rejse et civilretligt erstatningskrav mod myndighederne for skade, som skyldes, at myndighederne på grund af fejl eller forsømmelse ikke har opfyldt deres forpligtelser til forebyggelse eller beskyttelse.

Konventionens artikel 29 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 30 vedrører erstatning.

Efter *stk. 1* skal ofre have ret til at kræve erstatning fra gerningsmanden for enhver strafbar handling omfattet af konventionen.

Efter *stk. 2* skal personer, som har lidt alvorlig fysisk eller sundhedsmæssig overlast, tildeles en passende erstatning af staten, i det omfang sådan overlast ikke dækkes fra andet hold, såsom gerningsmanden, en forsikring eller statsfinansierede sundheds- og socialydelser. Dette fratager ikke staten muligheden for at gøre regres mod gerningsmanden for den tildelte erstatning, når blot der tages behørigt hensyn til offerets sikkerhed.

Efter *stk. 3* skal foranstaltninger truffet i henhold til *stk. 2* sikre, at erstatning ydes inden for et rimeligt tidsrum.

Konventionens artikel 78, *stk. 2*, giver mulighed for at tage helt eller delvist forbehold over for artikel 30, *stk. 2*.

Efter dansk ret har ofre ret til at kræve erstatning fra gerningsmanden for skade, som skyldes en strafbar handling. Kravet kan i visse tilfælde behandles som et såkaldt adhæsionskrav under straffesagen og kan under alle omstændigheder om nødvendigt behandles under en civil retssag.

Endvidere yder staten i medfør af offererstatningsloven erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat. Det er uden betydning,

om skadevolderen eller skadelidte er dansk statsborger eller udlænding, og om de har bopæl i Danmark eller udlandet. Erstatning kan ifølge offererstatningslovens § 1, stk. 3, i særlige tilfælde ydes for skader, der forvoldes ved handlinger begået uden for den danske stat, hvis skadelidte har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for en udsendt dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere ydes, når sådanne handlinger er begået mod skadelidte med bopæl i Danmark under dennes erhvervsudøvelse uden for den danske stat.

Efter offererstatningslovens § 7 yder staten dog ikke erstatning, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser mv.

Erstatning efter offererstatningsloven er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel strafesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning, jf. offererstatningslovens § 10.

Af Erstatningsnævnets årsberetning for 2012 fremgår, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2012 udgjorde 89 dage (heri ikke medregnet den tid, der eventuelt medgår til forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen).

Konventionens artikel 30 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 31** skal voldshandlinger omfattet af konventionen tages i betragtning, når der træffes beslutning om forældremyndighed og samvær i forhold til børn. Udøvelsen af samvær eller forældremyndighed må ikke udgøre en risiko i forbindelse med offerets eller børns rettigheder og sikkerhed.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at efter forældreansvarslovens § 4 skal alle afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Bestemmelsen giver mulighed for, at der i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær tages hensyn til, at den ene af de to forældre har begået vold over for den anden eller barnet. Efter lovens § 11 kan den af forældrene, der er blevet udsat for vold mv. begået af den anden, få forældremyndigheden over deres fælles børn alene, hvis det er bedst for børnene. Lovens § 21 giver endvidere mulighed for at ophæve eller begrænse retten til samvær med et barn for den af forældrene, der har begået vold over for den anden

eller barnet. Efter lov om social service § 71 stk. 4, der træder i kraft den 1. oktober 2013, skal samvær under anbringelse uden for hjemmet med personer, der har begået overgreb mod barnet, endvidere som udgangspunkt afbrydes eller være overvåget.

Konventionens artikel 31 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 32** skal at et ægteskab indgået under tvang kunne ugyldiggøres, annulleres eller opløses, uden at der derved påføres offeret en urimelig økonomisk eller administrativ byrde.

Social- og Integrationsministeriet henviser til, at en ægtefælle efter lov om ægteskabs indgåelse og opløsning § 34 har ret til at få sit ægteskab opløst ved skilsmisse, hvis den anden ægtefælle har udøvet forsætlig vold af grovere karakter over for denne eller børnene. Herudover har en ægtefælle efter lovens § 24 ret til at få sit ægteskab opløst ved omstødelse, hvis ægtefællen blev tvunget til at indgå ægteskabet. Endelig har en ægtefælle efter lovens § 30, stk. 2, ret til at få sit ægteskab opløst ved skilsmisse efter 6 måneders separation, og en ægtefælle har efter lovens § 30, stk. 1, altid ret til separation.

Sager om separation og skilsmisse behandles indledningsvist af statsforvaltningen. Der skal betales et gebyr på 900 kr. for indgivelse af en ansøgning om separation eller skilsmisse til statsforvaltningen, og der skal betales et yderligere gebyr på 1.000 kr. for en eventuel vilkårsforhandling i statsforvaltningen. Disse gebyrer gælder fra den 1. juli 2013. Hvis parterne ikke enes om separationen eller skilsmissen og om vilkårene herfor, kan sagen indbringes for domstolene, hvor en part i givet fald vil have mulighed for at ansøge om fri proces. Sager om omstødelse af ægteskab behandles ved domstolene, hvor en part i givet fald vil have mulighed for at ansøge om fri proces. Sager om separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab er fritaget for betaling af retsafgift.

Konventionens artikel 32 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 33** skal det være strafbart med forsæt at forøve alvorlig skade på en persons psykiske integritet ved anvendelse af tvang eller trusler.

Konventionens artikel 78, stk. 3, giver mulighed for at tage forbehold for at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet for strafferetlige sanktioner for den i artikel 33 nævnte adfærd.

Bestemmelsen er begrænset til "alvorlig" psykisk skade, og som anført i den forklarende rapport pkt. 180 definerer konventionen ikke begrebet nærmere. Den nærmere udmøntning af bestemmelsen er dermed overladt til de kontraherende parter.

Straffelovens § 245, stk. 2, omfatter den, som tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred. Skade på helbred omfatter også psykiske traumer. Strafferammen er fængsel indtil 6 år.

Straffelovens § 266 omfatter den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Konventionens artikel 33 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 34** skal det være strafbart med forsæt gentagne gange at optræde truende over for en anden person på en sådan måde, at den pågældende frygter for sin sikkerhed.

Konventionens artikel 78, stk. 3, giver mulighed for at tage forbehold for at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet for strafferetlige sanktioner for den i artikel 34 nævnte adfærd.

Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 182, at bestemmelsen omfatter enhver form for gentagen truende adfærd mod en bestemt person, som får offeret til at frygte for sin sikkerhed. Den truende adfærd kan f.eks. være at følge efter offeret eller at kontakte offeret.

Efter omstændighederne vil en række bestemmelser i straffeloven kunne finde anvendelse på den adfærd, som er omfattet af bestemmelsen. Det kan eksempelvis være straffelovens § 266 om trusler om at foretage en strafbar handling, hvis truslen er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, straffelovens § 263 om bl.a. brud på brevhemmeligheden, aflytning og indbrud i et it-system, straffelovens § 264 om husfredskrænkelser og straffelovens § 291 om hærværk.

Strafferammerne efter disse bestemmelser er henholdsvis bøde eller fængsel indtil 2 år og bøde eller fængsel indtil 6 måneder, 1 år og 6 måneder eller 6 år.

Systematisk forfølgelse (stalking), som alene består i at følge efter en anden på frit tilgængelige steder og/eller at kontakte den pågældende på en måde, der ikke i sig selv er strafbar (f.eks. som en trussel om at foretage en strafbar handling, der er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, som blufærdighedskrænkelser eller som ærekrænkelser), vil imidlertid ikke i sig selv være strafbar efter dansk ret. Det er først, når gerningsmanden i givet fald har fået et tilhold i medfør af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, at den pågældende vil kunne straffes for at fortsætte med at følge efter eller kontakte offeret.

Det vurderes på denne baggrund, at en dansk ratifikation vil kræve, *enten* at der gennemføres en lovændring, som kriminaliserer gentagen truende adfærd som nævnt i konventionens artikel 34, uden at den pågældende først har fået et tilhold, *eller* at Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 78, stk. 3, tager forbehold for at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet for strafferetlige sanktioner for den i artikel 34 nævnte adfærd. Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 186, at tilhold ("restraining order") er en ikke-strafferetlig sanktion, som et forbehold i medfør af artikel 78, stk. 3, giver mulighed for at anvende.

Efter **artikel 35** skal det være strafbart med forsæt at forøve fysisk vold mod en anden person.

Fysisk vold som nævnt i bestemmelsen er i alle tilfælde strafbar efter dansk ret. Afhængig af voldens karakter og konsekvenser vil volden kunne være omfattet af straffelovens § 244 om simpel vold, § 245 om grov vold, § 246 om særligt grov vold eller § 237 om manddrab. Strafferammerne efter disse bestemmelser er henholdsvis bøde eller fængsel indtil 3 år, fængsel indtil 6 år, fængsel indtil 10 år og fængsel fra 5 år indtil på livstid.

Konventionens artikel 35 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 36 vedrører seksuel vold, herunder voldtægt.

Efter *stk. 1* skal den forsætlige udøvelse af følgende handlinger uden den pågældendes samtykke være strafbar: at foretage vaginal, anal eller oral

penetrering af seksuel karakter af en anden persons krop ved hjælp af en kropsdel eller en genstand, at udøve handlinger af seksuel karakter med en anden person uden den pågældendes samtykke og at få en anden person til at udøve handlinger af seksuel karakter med en tredjemand.

Samtykke skal ifølge *stk. 2* gives frivilligt og være udtryk for den pågældendes fri vilje bedømt ud fra omstændighederne ved den konkrete situation.

Efter *stk. 3* skal bestemmelserne i *stk. 1* også gælde for handlinger begået mod personer, som i henhold til national lovgivning anerkendes som tidligere eller nuværende ægtefæller eller partnere.

Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 193, at det er overladt til de kontraherende parter at bestemme straffelovgivningens specifikke ordlyd og de faktorer, som de anser for at udelukke at frivilligt samtykke. Det fremgår desuden af den forklarende rapport pkt. 154, at konventionen ikke har til hensigt at omfatte adfærd, som allerede er behandlet i andre Europarådskonventioner, herunder Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug.

Danmark har tiltrådt Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Denne konventionen forpligter de kontraherende parter til at kriminalisere bl.a. seksuelle aktiviteter med børn under den seksuelle lavalder som fastsat i national ret. Konventionen forpligter også de kontraherede parter til at kriminalisere seksuelle aktiviteter med børn (herunder børn over den seksuelle lavalder), hvor der er gjort brug af tvang, magt eller trusler, hvor gerningsmanden har misbrugt sin særlige stilling, myndighed eller indflydelse over for barnet, herunder inden for familien, eller hvor gerningsmanden har misbrugt barnets særligt sårbare situation, navnlig i forbindelse med barnets psykiske eller fysiske handicaps eller et særligt afhængighedsforhold. Ved "børn" forstås personer under 18 år.

Artikel 36 i konventionen til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet har derfor reelt kun selvstændig betydning for seksuel vold begået mod personer over 18 år.

Straffelovens §§ 216, 218, 220 og 221, § 225, jf. §§ 226, 218, 220 og 221, og § 232 (som affattet ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning

og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Seksuualforbrydelser), der træder ikraft den 1. juli 2013) kriminaliserer de handlinger af seksuel karakter, som er nævnt i artikel 36. Straffelovens § 216 angår voldtægt, § 218 angår seksuelt forhold opnået ved at udnytte en persons sindssygdom eller mentale retardering, § 220 angår seksuelt forhold ved groft misbrug af visse afhængighedsforhold og § 221 angår seksuelt forhold ved at udnytte en forveksling. Om en handling af seksuel karakter er omfattet af §§ 216, 218, 220 og 221, *eller* af § 225, jf. §§ 226, 218, 220 og 221, *eller* af § 232, afhænger af handlingens karakter. Vaginal og anal indtrængen med penis er omfattet af §§ 216, 218, 220 og 221, mens andre seksuelle forhold er omfattet af § 225, jf. §§ 226, 218, 220 og 221. Endelig er handlinger af seksuel karakter, som ikke har karakter af et "seksuelt forhold" i straffelovens forstand, omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse.

Strafferammen for de nævnte forbrydelser er fængsel indtil 8 år eller under særligt skærpene omstændigheder indtil 12 år (§ 216), fængsel indtil 4 år (§§ 218 og 221), fængsel indtil 1 år (§ 220) henholdsvis bøde eller fængsel indtil 2 år (§ 232). Straffen for overtrædelse af § 220 kan stige til fængsel indtil 4 år, hvis offeret er under 18 år, og straffen for overtrædelse af § 232 kan stige til fængsel indtil 4 år, hvis offeret er under 15 år.

De nævnte strafbestemmelser omfatter også handlinger begået mod tidligere eller nuværende ægtefæller eller partnere.

Konventionens artikel 36 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 37 vedrører tvangsægteskaber.

Efter *stk. 1* skal det være strafbart med forsæt at tvinge en voksen eller et barn til at indgå ægteskab.

Efter *stk. 2* skal det endvidere være strafbart med forsæt at lokke en voksen eller et barn ind på en anden stats område end den stat, hvor den pågældende har sin faste bopæl, med det formål at tvinge den voksne eller barnet til at indgå ægteskab.

Efter straffelovens § 260, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år for ulovlig tvang den, som ved vold eller trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse

for strafbart eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget. Det samme gælder den, som ved trussel om at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller om at fremsætte sande ærerørige beskyldninger tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, for så vidt fremtvingelsen ikke kan anses som tilbørligt begrundet ved det forhold, som truslen angår. Efter straffelovens § 260, stk. 2, kan straffen stige til fængsel indtil 4 år, hvis nogen tvinges til at indgå ægteskab eller til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Ulovlig tvang efter straffelovens § 260 er fuldbyrdet, når tvangen har haft den tilsigtede virkning. Efter straffelovens § 21 straffes handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, som forsøg. At lokke en person til udlandet med det formål ved ulovlig tvang at tvinge den pågældende til at indgå ægteskab, vil være en strafbar forsøgshandling som nævnt i straffelovens § 21.

Den adfærd, som er nævnt i artikel 37, stk. 1 og 2, vil efter således dansk ret kunne straffes som ulovlig tvang henholdsvis forsøg på ulovlig tvang, hvis ægteskab ikke er indgået.

Konventionens artikel 37 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 38** skal det være strafbart at fjerne, infibulere eller på anden måde skamfere dele af eller alle kvindens ydre eller indre kønslæber eller klitoris (*litra a*). Det skal også være strafbart at tvinge eller overtale en voksen kvinde til at underkaste sig sådanne handlinger (*litra b*) og at tilskynde, tvinge eller overtale en pige til at underkaste sig sådanne handlinger (*litra c*).

Efter straffelovens § 245 a straffes den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer (dvs. klitoris, forhuden omkring klitoris og ydre og indre kønslæber) helt eller delvis, med fængsel indtil 6 år. Efter straffelovens § 246 kan straffen stige til fængsel indtil 10 år, hvis legemsangrebet har været af så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder.

Den adfærd, som er nævnt i artikel 38, litra a, kan således efter dansk ret straffes efter straffelovens § 245 a. Tvang eller overtalelse af en kvinde el-

ler pige til at underkaste sig hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer som nævnt i artikel 38, litra b og c, vil efter straffelovens § 23 kunne straffes som medvirken til overtrædelse af straffelovens § 245 a.

Tilskyndelse af en pige til at underkaste sig hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer som nævnt i artikel 38, litra c, vil formentlig i praksis ofte kunne straffes som medvirken til overtrædelse af straffelovens § 245 a. Dette vil altid være tilfældet, hvis gerningsmanden ud over at tilskynde pigen til at få foretaget en hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer også på anden måde har medvirket til, at bortskæringen sker, eksempelvis ved at kontakte den person, som foretager bortskæringen. Det må også antages, at forældremyndighedens indehavers tilskyndelse af en mindreårig datter til, at datteren får foretaget en hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer, efter omstændighederne vil kunne straffes som medvirken til overtrædelse af straffelovens § 245 a, selv om forældremyndighedens indehaver ikke på anden måde har medvirket til, at bortskæringen sker, jf. herved forældremyndighedens indehavers omsorgspligt for barnet efter forældreansvarslovens § 2.

Der vil imidlertid kunne tænkes tilfælde af tilskyndelse af en pige til at få foretaget en hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer, som ikke er strafbar efter gældende dansk ret. Hvis en jævnaldrende veninde eller kæreste opfordrer en 17-årig pige til at få foretaget en sådan bortskæring, og pigen herefter på egen hånd får foretaget bortskæringen, vil veninden eller kæresten – som forudsættes ikke i øvrigt at have medvirket til, at bortskæringen fandt sted – næppe kunne straffes efter gældende dansk ret.

Ordlyden af konventionens artikel 38 taler for så vidt for, at de kontraherende parter er forpligtede til at kriminalisere enhver form for tilskyndelse af en pige til at få foretaget en hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer. Den forklarende rapport pkt. 201 angiver imidlertid, at litra c kriminaliserer den handling at "bistå gerningsmanden" ("assisting the perpetrator") i at foretage de i litra a nævnte handlinger (ved at tilskynde, tvinge eller overtale pigen til at underkaste sig handlingerne). Det må på denne baggrund antages, at artikel 38, litra c, alene omfatter tilfælde, hvor den pågældende ud over at tilskynde (eller tvinge eller overtale) en pige til at få foretaget en hel eller delvis bortskæring af sine ydre kønsorganer også i øvrigt har medvirket til, at bortskæringen sker.

Det vurderes på denne baggrund, at kriminaliseringen i dansk ret går videre end krævet efter konventionens artikel 38, og at denne bestemmelse således ikke har lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 39** skal det være strafbart at foretage abort på en kvinde uden hendes forudgående informerede samtykke og at foretage et kirurgisk indgreb, som har til formål eller følge, at kvinden mister sin evne til naturlig reproduktion, uden hendes forudgående informerede samtykke eller forståelse af indgrebet.

Efter sundhedslovens § 98, stk. 1, skal anmodning om svangerskabsafbrydelse eller fosterreduktion fremsættes af kvinden selv. Er kvinden på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, alvorligt svækket helbred eller af anden grund ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan samrådet (bestående af en medarbejder ved regionen med juridisk eller social uddannelse og to læger), når omstændighederne taler derfor, tillade svangerskabsafbrydelse eller fosterreduktion efter anmodning fra en særligt beskikket værge, jf. sundhedslovens § 98, stk. 2.

En læge, der afbryder en andens svangerskab eller foretager fosterreduktion, uden at betingelserne i sundhedsloven § 98 er opfyldt, straffes efter sundhedslovens § 269, stk. 2, med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffeloven.

Den, som uden at være læge afbryder en andens svangerskab eller foretager fosterreduktion, straffes med fængsel indtil 4 år, medmindre højere straf er forskyldt efter straffeloven.

Efter sundhedslovens § 109 skal anmodning om sterilisation fremsættes af den, på hvem indgrebet skal foretages. Er den, som har fremsat anmodning om sterilisation efter § 109 på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, alvorligt svækket helbred eller af anden grund varigt eller for længere tid ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan samrådet (bestående af en medarbejder ved regionen med juridisk eller social uddannelse og to læger) efter anmodning fra en særligt beskikket værge tillade sterilisation, når omstændighederne taler derfor, jf. sundhedslovens § 110. Efter sundhedslovens § 116, stk. 2, finder § 110 tilsvarende anvendelse på ansøgninger om kastration, dog således at afgørelser, der ved ansøgning om sterilisation efter § 110 træffes af samrådet, skal træffes af ministeren for sundhed og forebyggelse, når der er tale om en ansøgning om kastration.

Den, der, uden at betingelserne i kapitel 33 (herunder § 116, stk. 2, jf. § 110) er opfyldt, foretager kastration, straffes efter sundhedslovens § 270 med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter straffeloven.

Abort, sterilisation og kastration, der i strid med sundhedsloven gennemføres uden den pågældendes samtykke, vil endvidere kunne straffes efter straffelovens regler om legemsangreb. Afhængig af legemsangrebets karakter og konsekvenser vil abort, sterilisation og kastration kunne være omfattet af straffelovens § 244 om simpel vold, § 245 om grov vold eller § 246 om særligt grov vold. Strafferammerne efter disse bestemmelser er henholdsvis bøde eller fængsel indtil 3 år, fængsel indtil 6 år og fængsel indtil 10 år.

Som det fremgår, kan abort, sterilisation og kastration efter dansk ret efter omstændighederne foretages uden den pågældendes samtykke, hvis den pågældende er ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet. Ordlyden af konventionen artikel 39 taler for så vidt for, at de kontraherende parter er forpligtede til at kriminalisere abort, sterilisation og kastration i alle tilfælde, hvor et informeret samtykke fra den pågældende ikke foreligger. Den forklarende rapport pkt. 206 angiver imidlertid, at konventionen ikke har til formål at kriminalisere lægelige handlinger eller kirurgiske indgreb, som udføres for at bistå en kvinde, som ikke kan give et gyldigt samtykke ("assisting a woman who lacks capacity to consent"). Det må på denne baggrund antages, at pligten til kriminalisering i artikel 39 ikke omfatter tilfælde, hvor samtykke til abort, sterilisation og kastration gives f.eks. af en værge, fordi kvinden ikke kan give et gyldigt samtykke.

Konventionens artikel 39 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Ifølge **artikel 40** skal enhver form for uønsket verbal, ikke-verbal eller fysisk adfærd af seksuelt tilsnit, som har til formål eller følge, at en persons værdighed krænkes, herunder især ved skabelsen af et intimiderende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller stødende miljø, udløse strafferetlige eller andre retlige sanktioner.

Efter straffelovens § 232 (som affattet ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Seksuualforbrydelser), der træder ikraft den 1. juli 2013) straffes den, som

ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år. Med udtrykket "uanstændigt forhold" sigtes til handlinger, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovhed. Bestemmelsen om blufærdighedskrænkelse fungerer i realiteten som en generalklausul, der kan bringes i anvendelse på enhver seksuel handling af en vis grovere karakter, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24, men som dog af domstolene findes at burde kunne mødes med straf.

De handlinger, der er omfattet af straffelovens § 232, kan navnlig opdeles i handlinger, hvor gerningsmanden og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, og handlinger, hvor dette ikke er tilfældet. Handlinger, hvor gerningsmanden og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, spænder fra handlinger lige under grænsen for andet seksuelt forhold end samleje til flygtige berøringer. Overtrædelser af straffelovens § 232, hvor gerningsmanden og offeret ikke er i umiddelbar fysisk kontakt, omfatter navnlig tilfælde, hvor gerningsmanden blotter sig eller i øvrigt foretager seksuelle handlinger i en andens påsyn, tilfælde, hvor gerningsmanden belurer en anden, som er nøgen eller i gang med en seksuel handling, tilfælde, hvor gerningsmanden retter en seksuel henvendelse til en anden, og tilfælde, hvor gerningsmanden videregiver oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre.

Efter ligestillingslovens § 2 a, stk. 3, foreligger der sexchikane, når der udvises enhver form for uønsket verbal, ikke-verbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner i relation til en persons køn med det formål eller den virkning at krænke denne persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima. En sådan adfærd betragtes som forskelsbehandling på grund af køn og er derfor forbudt, jf. ligestillingslovens § 2 a, stk. 1. Personer, der har været udsat for sexchikane, kan tilkendes en godtgørelse, jf. ligestillingslovens § 3 c. Disse bestemmelser gælder ifølge ligestillingslovens § 1 a, stk. 1, for 1) enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed og 2) myndigheder og organisationer og alle personer, som leverer varer og tjenesteydelser, der er tilgængelige for offentligheden inden for både den offentlige og den private sektor, herunder offentlige organer, og som tilbydes uden for privat- og familielivet, samt transaktioner i den forbindelse.

Konventionens artikel 40 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 41 angår medvirken og forsøg.

Efter *stk. 1* skal det være strafbart med forsæt at medvirke til begåelsen af de strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 33, 34, 35, 36, 37, 38, litra a, og 39 om henholdsvis psykisk vold, systematisk forfølgelse (stalking), fysisk vold, seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation.

Efter *stk. 2* skal det være strafbart med forsæt at forsøge at begå de strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 35, 36, 37, 38, litra a, og 39 om henholdsvis fysisk vold, seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation.

Efter straffelovens § 23 omfatter den for en lovovertrædelse givne strafbestemmelse alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. De strafbestemmelser, der som beskrevet ovenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 33-39 kriminaliserer den adfærd, som er omfattet af artikel 33-37, artikel 38, litra a, og artikel 39, omfatter dermed også medvirken.

Efter straffelovens § 21 straffes handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, når denne ikke fuldbyrdes, som forsøg. Det fremgår af § 21, stk. 3, at for så vidt ikke andet er bestemt, straffes forsøg kun, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Som det fremgår af bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 35-39, hjemler de strafbestemmelser, som kriminaliserer den adfærd, som er omfattet af artikel 35-37, artikel 38, litra a, og artikel 39, alle fængsel i mere end 4 måneder. Forsøg på overtrædelse af de pågældende strafbestemmelser er dermed strafbar.

Konventionens artikel 41 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 42 vedrører uacceptabel retfærdiggørelse af kriminalitet, herunder kriminalitet, der begås under henvisning til såkaldt "ære".

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at det i straffesager indledt efter udøvelsen af en voldshandling omfattet af konventionen ikke accep-

teres, at en sådan handling retfærdiggøres med henvisning til kultur, sædvane, religion, tradition eller såkaldt "ære". Dette gælder især påstande om, at offeret har overtrådt kulturelle, religiøse, sociale eller traditionsbundne normer eller sædvaner for passende adfærd.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at en persons tilskyndelse af et barn til at begå en af de handlinger, der er anført i *stk. 1*, ikke mindsker den pågældendes strafferetlige ansvar for den begåede handling.

Der er ikke i dansk ret bestemmelser, hvorefter det under en straffesag betragtes som en undskyldende omstændighed, at gerningsmandens adfærd kan tilskrives hans eller hendes kultur, sædvane, religion, traditioner eller såkaldt "ære" eller offerets overtrædelse af kulturelle, religiøse, sociale eller traditionsbundne normer eller sædvaner for passende adfærd. Et sådant motiv udgør i almindelighed heller ikke efter straffelovens § 82 eller retspraksis en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse. Tværtimod kan et sådant motiv efter retspraksis efter omstændighederne anses som en skærpende omstændighed ved straffens udmåling.

Tilskyndelse af et barn til at begå vold som omfattet af konventionen kan straffes efter reglerne om medvirken i straffelovens § 23, og medvirken til kriminalitet udført af et barn under 15 år anses efter straffelovens § 81, nr. 10, i almindelighed som en skærpende omstændigheder ved straffens fastsættelse.

Konventionens artikel 42 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 43 fastslår, at de strafbare handlinger, der er omfattet af konventionen, skal anses for strafbare, uanset hvilket forhold der eksisterer imellem offer og gerningsmand.

Efter de strafbestemmelser, der som beskrevet ovenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 33-40 helt eller delvis kriminaliserer den adfærd, som er omfattet af artikel 33-40, påvirkes strafbarheden af den kriminaliserede adfærd ikke af, hvilket forhold der eksisterer mellem offeret og gerningsmanden.

Konventionens artikel 43 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 44 vedrører straffemyndighed (jurisdiktion).

Stk. 1 pålægger de kontraherende parter at fastslå deres straffemyndighed over alle strafbare handlinger omfattet af konventionen, som begås på deres område (*litra a*), om bord på et fartøj, der fører deres flag (*litra b*), om bord i et fly, der er registreret i henhold til deres lovgivning (*litra c*), af en af deres statsborgere (*litra d*) eller af en person, som har fast bopæl på deres område (*litra e*).

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter bestræbe sig på at fastslå deres straffemyndighed over enhver strafbar handling omfattet af konventionen, når den pågældende handling begås mod en af deres statsborgere eller en person, som har fast bopæl på deres område.

Stk. 3 pålægger for så vidt angår de strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 36, 37, 38 og 39 om henholdsvis seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation, de kontraherende parter at sikre, at deres straffemyndighed ikke er underlagt den betingelse, at handlingerne anses for strafbare på det område, hvor de blev begået.

Efter *stk. 4* skal de kontraherende parter for så vidt angår de strafbare handlinger, der er omfattet af artikel 36, 37, 38 og 39, endvidere sikre, at deres straffemyndighed med hensyn til *stk. 1*, *litra d* og *e*, om henholdsvis strafbare handlinger, som begås af en af deres statsborgere eller af en person, som har fast bopæl på deres område, ikke er underlagt den betingelse, at retsforfølgning kun kan indledes efter offerets indgivelse af anmeldelse eller underretning fra den stat, hvor den strafbare handling blev begået.

Efter *stk. 5* skal de kontraherende parter fastslå deres straffemyndighed over de strafbare handlinger, der er omfattet af konventionen, i sager, hvor en formodet gerningsmand befinder sig på deres område og ikke udleveres til en anden part udelukkende på grund af sit statsborgerskab.

Stk. 6 fastslår, at hvor mere end én kontraherende part påberåber sig straffemyndighed over en formodet strafbar handling omfattet af konventionen, skal de involverede kontraherende parter i behørigt omfang i samråd afgøre, hvor retsforfølgning mest hensigtsmæssigt kan ske.

Endelig fastslår *stk. 7*, at konventionen ikke udelukker straffemyndighed udøvet af en part i henhold til dennes nationale lovgivning.

Konventionens artikel 78, stk. 2, giver mulighed for at tage helt eller delvist forbehold over for artikel 44, stk. 1, litra e, stk. 3 og stk. 4.

Straffelovens regler om dansk straffemyndighed fremgår af lovens §§ 6-12.

Under dansk straffemyndighed hører efter straffelovens § 6 handlinger, som foretages i den danske stat (*nr. 1*) eller på dansk fartøj, som befinder sig inden for et fremmed myndighedsområde, af en person, der hører til fartøjet eller som rejsende følger med dette (*nr. 2*), eller på dansk fartøj, som befinder sig uden for et myndighedsområde (*nr. 3*).

Under dansk straffemyndighed hører endvidere handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbelt strafbarhed), jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1. Kravet om dobbelt strafbarhed gælder dog ikke, hvis gerningsmanden også på gerningstidspunktet har den nævnte tilknytning her til landet og handlingen omfatter seksuel udnyttelse af børn, menneskehandel eller kvindelig omskæring eller er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet har den nævnte tilknytning her til landet, jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2.

Handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hører under dansk straffemyndighed, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 7, stk. 2.

Bestemmelserne i straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til handlinger foretaget af en person, som på tidspunktet for sigtelsen har indfødsret eller er bosat i Finland, Island, Norge eller Sverige, og som opholder sig her i landet, jf. straffelovens § 7, stk. 3.

Handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde, og som er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hører under dansk straffemyndighed, hvis handlingen også er strafbar efter lov-

givningen på gerningsstedet (dobbel strafbarhed) og efter dansk lovgivning kan medføre straf af fængsel i mindst 6 år, jf. straffelovens § 7 a, stk. 1. Det er efter straffelovens § 7 a, stk. 2, yderligere en betingelse, at handlingen omfatter forsætligt drab, grov vold, frihedsberøvelse eller røveri, en almenfarlig forbrydelse, en seksualforbrydelse eller incest eller kvindelig omskæring.

Handlinger, som foretages uden for et myndighedsområde, og som er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet er dansk statsborger, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hører under dansk straffemyndighed, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre hørere straf end fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 7 a, stk. 3.

Efter straffelovens § 8, nr. 6, hører handlinger endvidere under dansk straffemyndighed, når de foretages uden for den danske stat, uanset hvor gerningsmanden hører hjemme, når udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land afslås, og handlingen, for så vidt den er foretaget inden for et fremmed myndighedsområde, er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbel strafbarhed) og efter dansk lovgivning kan medføre straf af fængsel i mindst 1 år.

Efter straffelovens § 8, nr. 5, hører handlinger desuden under dansk straffemyndighed, når de foretages uden for den danske stat, uanset hvor gerningsmanden hører hjemme, når handlingen er omfattet af en international bestemmelse, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at have straffemyndighed.

Det er ikke en betingelse for udøvelse af dansk straffemyndighed, at Danmark modtager underretning om forbrydelsen fra den stat, hvor handlingen blev begået.

På denne baggrund vurderes det, at dansk ret i vidt omfang allerede opfylder kravene i konventionens artikel 44 til dansk straffemyndighed, og at dansk ret efter en ratifikation af konventionen i givet fald vil opfylde kravene fuldt ud.

Kravet om dansk straffemyndighed i stk. 1, litra a, er opfyldt ved straffelovens § 6, nr. 1. Kravet om dansk straffemyndighed i stk. 1, litra b og c, er opfyldt ved straffelovens § 6, nr. 2 og 3. Kravet om dansk straffemyndighed i stk. 1, litra d og e, er opfyldt ved straffelovens § 7, stk. 1 og 2.

Bestemmelsen i stk. 2 indeholder en henstilling til de kontraherende parter om at fastslå deres straffemyndighed, når den pågældende handling begås mod en af deres statsborgere eller en person, som har fast bopæl på deres område. Bestemmelsen overlader det dermed til de kontraherende parter at beslutte, om og i givet fald i hvilket omfang de vil fastslå sådan straffemyndighed. Efter dansk ret er der dansk straffemyndighed over handlinger begået mod danske ofre helt eller delvis i kraft af offerets danske tilknytning i de tilfælde, som er nævnt i straffelovens § 7, stk. 2, litra b, og § 7 a (jf. ovenfor).

Bestemmelsen i stk. 3 kræver, at dansk straffemyndighed i sager om seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation ikke er betinget af et krav om dobbelt strafbarhed. Dansk ret opfylder dette krav i alle tilfælde, hvor handlingen er rettet mod et dansk offer, jf. straffelovens § 7, stk. 2, litra b. Dansk ret opfylder endvidere dette krav i sager om seksuel udnyttelse af børn og skamfering af de kvindelige kønsdele ("kvindelig omskæring"), jf. straffelovens § 7, stk. 2, litra a. Dansk ret opfylder derimod ikke på nuværende tidspunkt dette krav for så vidt angår seksuel vold, herunder voldtægt, begået over for voksne, tvangsægteskab, tvangsabort og tvangssterilisation. Såfremt Danmark ratificerer konventionen uden forbehold over for artikel 44, stk. 3, vil dansk ret imidlertid efter en ratifikation af konventionen i kraft af straffelovens § 8, nr. 5, opfylde kravet i artikel 44, stk. 3, fuldt ud.

Bestemmelsen i stk. 4 er opfyldt i dansk ret, da de strafbestemmelser, der kriminaliserer den adfærd, som er omfattet af artikel 36-39, er undergivet offentlig påtale, og da det som nævnt ikke er en betingelse for udøvelse af dansk straffemyndighed, at Danmark modtager underretning fra den stat, hvor den strafbare handling blev begået.

Bestemmelsen i stk. 5 er opfyldt ved straffelovens § 8, nr. 6. Bestemmelsen i stk. 6 udelukker ifølge den forklarende rapport pkt. 229 ikke anvendelse af et krav om dobbelt strafbarhed og kan heller ikke antages at udelukke anvendelse af et krav om, at strafmaksimum efter dansk ret skal være mindst fængsel i 1 år.

Bestemmelsen i stk. 6 om i samråd med andre involverede kontraherende stater afgøre, hvor retsforfølgning mest hensigtsmæssigt kan ske, kan opfyldes uden lovgivning, og bestemmelsen i stk. 7, som tillader anvendelse

af yderligere grundlag for straffemyndighed i overensstemmelse med national ret, stiller ikke krav til indholdet af dansk lovgivning.

Konventionens artikel 44 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Det vil dog i tilfælde af en dansk ratifikation af konventionen være relevant at overveje, om Danmark i medfør af konventionens artikel 78, stk. 2, helt eller delvis bør tage forbehold over for anvendelsen af konventionens artikel 44, stk. 3, om afskaffelse af krav om dobbelt strafbarhed i sager om seksuel vold, herunder voldtægt, begået over for voksne og i sager om tvangsægteskab, tvangsabort og tvangssterilisation, jf. konventionens artikel 36, 37 og 39.

Artikel 45 omhandler sanktioner og andre foranstaltninger over for gerningsmanden.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at strafbare handlinger omfattet af konventionen mødes med effektive sanktioner, som står i rimeligt forhold til den strafbare handling, som virker afskrækkende, og som tager hensyn til handlingens grovhed. Disse sanktioner skal i relevant omfang omfatte frihedsberøvelse, som kan medføre udlevering.

Efter *stk. 2* kan de kontraherende parter vedtage andre foranstaltninger i forhold til gerningsmænd, såsom overvågning af eller tilsyn med dømte personer og ophævelse af forældrerettigheder, hvis dette er den eneste måde, hvorpå det kan garanteres, at barnets bedste, herunder eventuelt offere- rets sikkerhed, tilgodeses.

Der er i bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 33-40 redegjort for strafferammerne i de strafbestemmelser, som helt eller delvis kriminaliserer den adfærd, som er omfattet af artikel 33-40. Strafferammerne har sammenhæng med forbrydelsernes grovhed.

Fastsættelsen af straffen i den konkrete sag sker efter reglerne i straffelovens kapitel 10. Efter straffelovens § 80, stk. 1, skal der i den forbindelse under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden.

Bestemmelsen i *stk. 1, 2. pkt.*, om, at sanktionerne ”i relevant omfang” skal omfatte frihedsberøvelse, som kan medføre udlevering, overlader det,

som det fremgår af den forklarende rapport pkt. 232, til de kontraherende parter at beslutte, hvilke forbrydelser der skal kunne straffes med fængsel.

Udlevering af danske statsborgere til strafforfølgning til stater uden for EU og Norden forudsætter enten, 1) at den pågældende i de sidste 2 år forud for den strafbare handling har haft bopæl i den stat, hvortil udlevering ønskes, og at en handling, der svarer til den lovovertrædelse, for hvilken der søges udlevering, efter dansk ret kan straffes med fængsel i mindst 1 år, eller 2) at handlingen efter dansk ret kan medføre højere straf end fængsel i 4 år, jf. udleveringslovens § 2, stk. 1.

Udlevering af udlændinge til strafforfølgning i en stat uden for Den Europæiske Union kan efter udleveringslovens § 2 a ske, 1) hvis handlingen efter dansk ret kan straffes med fængsel i mindst 1 år eller 2) hvis handlingen efter dansk ret kan medføre en kortere fængselsstraf og der er indgået overenskomst herom med den pågældende stat.

Som det fremgår af bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 33-40, vil strafferammekravet for udlevering af udlændinge til strafforfølgning være opfyldt for en række af de forbrydelser, der er omfattet af artikel 33-40, og strafferammekravet for udlevering af danske statsborgere til strafforfølgning vil være opfyldt for visse af disse forbrydelser.

Bestemmelsen i stk. 2 om ”andre foranstaltninger i forhold til gerningsmænd” er en fakultativ regel, som ikke forpligter de kontraherende parter til at anvende sådanne ”andre foranstaltninger”.

Med hensyn til henvisningen i stk. 2 til ophævelse af forældrerettigheder henvises til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 31.

Konventionens artikel 45 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 46** skal de kontraherende parter sikre, at følgende omstændigheder, i det omfang de ikke allerede er indeholdt i den pågældende strafbare handlinges gerningsindhold, i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning kan tages i betragtning som skærpende omstændigheder ved fastsættelse af straffen for strafbare handlinger omfattet af konventionen:

a) den strafbare handling blev begået mod en person, der i henhold til national lovgivning anerkendes som tidligere eller nuværende ægtefælle eller

- partner, af et familiemedlem, offerets samlever eller en person, der har misbrugt sin myndighed,
- b) den strafbare handling eller forbundne strafbare handlinger blev begået gentagne gange,
 - c) den strafbare handling blev begået mod en person, som var sårbar på grund af særlige omstændigheder,
 - d) den strafbare handling blev begået mod, eller i overværelse af, et barn,
 - e) den strafbare handling blev begået af to eller flere personer i fællesskab,
 - f) den strafbare handling fulgte efter eller blev ledsaget af udøvelsen af ekstrem vold,
 - g) den strafbare handling blev begået under anvendelse af eller under trussel om anvendelse af våben,
 - h) offeret led alvorlig fysisk eller psykisk overlast som følge af den strafbare handling, eller
 - i) gerningsmanden var tidligere dømt for tilsvarende strafbare handlinger.

Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 235, at udtrykket ”kan tages i betragtning” betyder, at de kontraherende parter er forpligtede til at sikre, at de opregende skærpende omstændighed er til rådighed for dommerne ved strafudmålingen, men at dommerne ikke har pligt til anvende dem. Endvidere giver udtrykket ”i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning” de kontraherende parter fleksibilitet ved gennemførelsen af bestemmelsen, således at de ikke er forpligtede til at ændre deres principper for anvendelse af strafferetlige sanktioner.

Straffelovens kapitel 10 indeholder generelle regler om straffens fastsættelse. Efter straffelovens § 80, stk. 1, skal der ved straffens fastsættelse under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Efter § 80, stk. 2, skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen. Straffelovens § 81 opregner en række elementer, som i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, herunder at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen (nr. 1), at gerningen er udført af flere i forening (nr. 2), at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed (nr. 5), og at gerningsmanden har udnyttet offerets værgeløse stilling (nr. 11). Straffelovens § 81 er ikke udtømmende, og der er ikke noget til hinder

for i en konkret sag at tillægge forhold, som ikke er nævnt i § 81, skærpende betydning ved strafudmålingen.

Konventionens artikel 46 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 47** skal det være muligt ved straffastsættelsen at tage hensyn til endelige domme afsagt af en anden part vedrørende strafbare handlinger omfattet af konventionen.

Som nævnt ovenfor i bemærkningerne vedrørende konventionens artikel 46 skal det forhold, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen, i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, jf. straffelovens § 81, nr. 1. Efter straffelovens § 84, stk. 2, kan retten i den forbindelse tillægge straffedomme afsagt uden for den danske stat samme gentagelsesvirkning som domme afsagt her i landet.

Konventionens artikel 47 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 48 indeholder et forbud mod obligatorisk alternativ konfliktløsning eller strafudmåling.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter forbyde obligatorisk alternativ konfliktløsning, herunder mediation og mægling, i forbindelse med de former for vold, der er omfattet af konventionen.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at der ved idømmelse af bøder tages behørigt hensyn til gerningsmandens evne til at opfylde sine økonomiske forpligtelser over for offeret.

Der er ikke i dansk ret bestemmelser om obligatorisk alternativ konfliktløsning. Efter § 2 i lov om konfliktråd i anledning af en strafbar handling kan mægling i konfliktråd alene kan finde sted, hvis parterne samtykker i at deltage i konfliktråd. Efter lovens § 4 kan mægling i konfliktråd endvidere ikke træde i stedet for straf eller andre retsfølger af den strafbare handling.

Med hensyn til artikel 48, stk. 2, fremgår det af den forklarende rapport pkt. 253, at reglen tager sigte på tilfælde, hvor offeret forsørges af ger-

ningsmanden, og hvor en forpligtelse for gerningsmanden til at betale en bøde derfor indirekte kan påføre offeret økonomisk skade.

Efter straffelovens § 51, stk. 1, bør der ved fastsættelsen af størrelsen af en dagbod bl.a. tages hensyn til gerningsmandens forsørgerpligter, og ved fastsættelsen af andre bøder skal der efter straffelovens § 51, stk. 3, bl.a. tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne.

Konventionens artikel 48 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.6. Konventionens kapitel VI (efterforskning, retsforfølgning, retspleje og beskyttelsesforanstaltninger)

Artikel 49 fastlægger de generelle forpligtelser for de kontraherende parter med hensyn til efterforskning, retsforfølgning, retspleje og beskyttelsesforanstaltninger.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at efterforskning og retslige procedurer vedrørende alle former for vold omfattet af konventionen gennemføres uden ugrundet ophold og under hensyntagen til offerets rettigheder på alle stadier af straffesagen.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at der i overensstemmelse med de grundlæggende principper for menneskerettigheder og ud fra en kønsbestemt forståelse af vold foranstaltes en effektiv efterforskning og retsforfølgning af de strafbare handlinger, som er omfattet af konventionen.

Efter politilovens § 2, nr. 3, har politiet bl.a. til opgave at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold. Det følger endvidere af retsplejelovens § 742, stk. 2, at politiet efter anmeldelse eller af egen drift iværksætter efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Det påhviler efter retsplejelovens § 96, stk. 2, anklagemyndigheden at fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at straffskyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Der er i Rigsadvokatens meddelelse nr. 11/2008 (rettet juni 2012) fastsat målsætninger for politiets og anklagemyndighedens sagsbehandlingstid i bl.a. voldssager og voldtægtssager. Målsætningen er, at det samlede tidsforbrug i voldssager fra sigtelsen til sagens indbringelse for retten ikke bør overstige 30 dage. I voldtægtssager er målsætningen en sagsbehandlingstid på 60 dage. I de voldtægtssager, hvor der gennemføres mentalundersøgelse af den sigtede og eventuelt tillige sker forelæggelse for Retslægerådet, bør det samlede tidsforbrug ikke overstige 4 måneder.

Med hensyn til domstolenes sagsbehandlingstid blev der i forbindelse med de såkaldte voldspakker fra 1994 og 1997 angivet en målsætning om, at grovere voldssager ved byretterne skal behandles inden for 37 dage. Endvidere har justitsministeren i 2004 på baggrund af en folketingsbeslutning om, at voldtægtssager skal være omfattet af en målsætning for sagsbehandlingstiden (folketingsbeslutning nr. B 82 vedtaget den 4. juni 2004), fastsat en målsætning om, at voldtægtssager ved byretterne skal behandles inden for 37 dage. Sagsbehandlingstiden er fastsat som det tidsrum, der går, fra retten modtager sagen, til der afsiges dom.

Endvidere henvises til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 15 og 18 om uddannelse af fagfolk og om generelle forpligtelser og principper om beskyttelse og støtte.

Konventionens artikel 49 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 50** skal de kontraherende parter sikre, at de ansvarlige retshåndhævelsesorganer reagerer omgående og hensigtsmæssigt på alle former for vold omfattet af konventionen ved at tilbyde offeret tilstrækkelig og omgående beskyttelse. De ansvarlige retshåndhævelsesorganer skal også reagere omgående og hensigtsmæssigt i forbindelse med forebyggelse af og beskyttelse mod alle former for vold omfattet af konventionen, herunder ved anvendelse af forebyggende operationelle tiltag og indsamling af bevismateriale.

Efter **artikel 51** skal de kontraherende parter sikre, at alle relevante myndigheder foretager en vurdering af risikoen for dødsfald, situationens alvor og risikoen for gentagen voldsudøvelse med henblik på at håndtere risikoen og om nødvendigt yde koordineret sikkerhed og støtte. Vurderingen skal på alle efterforskningstrin og i anvendelsen af alle beskyttelsesforan-

staltninger i behørigt omfang tage højde for, at gerningsmænd til volds-handlinger omfattet af konventionen besidder eller har adgang til våben.

Politiindsatsen over for samlivsrelaterede forbrydelser er forankret i de enkelte politikredse, der prioriterer og organiserer indsatsen på baggrund af en vurdering af de lokale forhold og det lokale kriminalitetsbillede.

Landets politikredse har fokus på samlivsrelateret vold, og der foretages rådgivende, koordinerende og opfølgende opgaver vedrørende alvorlige samlivsrelaterede forbrydelser. Behovet for underretning af de sociale myndigheder vurderes lokalt, og det påses, at der hurtigt tilbydes fornøden rådgivning og kontakt til krisecenter, voldtægtscenter, kontaktoplysninger til politiet, beskikkelse af bistandsadvokat og henvisning til offerrådgivning mv. Er der behov for særlige beskyttelsesforanstaltninger såsom udlevering af overfaldsalarmer eller tilhold eller bortvisning efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, sker det efter en konkret vurdering.

I sager, hvor offeret er i risiko for på ny at blive udsat for vold begået af tidligere samlever eller ægtefælle, kan offeret blive tilbudt en overfaldsalarmer, jf. Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 18. februar 2003 om ny landsdækkende ordning vedrørende tilbud om overfaldsalarmer til voldsramte kvinder mv. Overfaldsalarmeren er en mobiltelefon med GPS, som kan etablere umiddelbar kontakt til en vagtcentral og viderestilles til vedkommende politikreds med positionsangivelse, og som endvidere kan etablere direkte kontakt til alarm 112. Offeret har desuden mulighed for at få udpeget en kontaktperson, jf. afsnit 2.2 i Rigsadvokatens meddelelse nr. 8/2007 (rettet december 2012) om vejledning, orientering og underretning af forurettede i straffesager, udpegning af en kontaktperson for forurettede og vidner mv.

I ganske særlige tilfælde kan Rigspolitiets vidnebeskyttelsesprogram bringes i anvendelse.

Konventionens artikel 50 og 51 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 52** skal de kontraherende parter sikre, at de kompetente myndigheder tillægges beføjelser til i akutte faresituationer at bortvise gerningsmanden til vold i hjemmet fra offerets eller den udsatte persons bopæl for en tilstrækkelig lang periode og at forbyde gerningsmanden adgang til offerets eller den udsatte persons bolig eller at tage kontakt til offeret el-

ler den udsatte person. Foranstaltninger truffet i medfør af denne artikel skal primært fokusere på sikkerheden for ofre eller udsatte personer.

Artikel 53 vedrører afgørelser om tilhold eller beskyttelse.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at passende afgørelser om tilhold eller beskyttelse er til rådighed for ofre for alle former for vold omfattet af konventionen.

Disse afgørelser skal efter *stk. 2* kunne træffes umiddelbart, og uden at offeret påføres en urimelig økonomisk eller administrativ belastning derved, kunne træffes for en given periode, eller indtil de ændres eller ophæves, om nødvendigt kunne træffes *ex parte* (uden varsel) og med øjeblikkelig virkning, være til rådighed uafhængigt af eller i tillæg til andre retslige foranstaltninger og tillades inddraget i efterfølgende retslige foranstaltninger.

Efter *stk. 3* skal overtrædelser af afgørelser om tilhold eller beskyttelse medføre strafferetlige eller andre retslige sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning.

Den 1. marts 2012 trådte en ny lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i kraft.

Ved et *tilhold* kan en person forbydes at opsøge en anden ved personlig, mundtlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter den anden, jf. lovens § 1. Bestemmelsen omfatter for det første *kontakt*. Efter bestemmelsen er enhver kontakt som udgangspunkt forbudt. Det gælder også henvendelser via e-mail, sms eller beskeder via sociale netværk. Afgørende er, om den pågældende adfærd reelt har karakter af en henvendelse eller kontakt fra gerningsmanden til offeret. Det er derimod ikke afgørende, om kontakten sker direkte. Bestemmelsen omfatter også andre former for henvendelser som f.eks. henvendelser i form af ophold lige uden for offerets bolig. Bestemmelsen omfatter for det andet det at *følge efter* en person. Det omfatter f.eks. chikane i form af, at gerningsmanden følger efter offeret uden helt at nærme sig, således at adfærden ikke eller ikke med sikkerhed kan betegnes som kontakt.

Af lovens § 2 fremgår de betingelser, der skal være opfyldt for, at der kan gives et tilhold.

Efter § 2, stk. 1, kan tilhold gives, hvis der er begrundet mistanke om, at en person enten har krænket offerets fred eller mod offeret har begået et strafbart forhold, der kan sidestilles med en fredskrænkelse, og der er bestemte grunde til at antage, at personen fortsat vil krænke offeret på den måde. Fredskrænkelsen kan f.eks. bestå i hyppige uønskede henvendelser eller andre handlinger, der ikke i sig selv er strafbare, men som opleves som ubehagelige og forstyrrende på grund af deres antal, deres indhold eller et udtrykt ønske om at være fri for yderligere kontakt. Et strafbart forhold, der kan sidestilles med en fredskrænkelse, kan f.eks. være husfredskrænkelse, trusler efter straffelovens § 266 eller en række tyverier, der begås for at chikanere offeret.

Efter § 2, stk. 2, kan tilhold endvidere gives, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har begået en grov personfarlig forbrydelse mod offeret (drab, røveri, frihedsberøvelse, vold, brandstiftelse, voldtægt eller anden seksualforbrydelse eller forsøg på en af de nævnte forbrydelser), og offeret eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tåle henvendelser fra den pågældende. Tilhold kan efter denne bestemmelse gives, uanset om der i øvrigt er konkret grundlag for at antage, at den pågældende på ny vil krænke offeret eller dennes nærmeste.

Efter § 2, stk. 3, der blev indført ved en lovændring i 2013 og trådte i kraft den 3. maj 2013, kan tilhold endvidere gives, hvis en person med rimelig grund mistænkes for at have begået eller forsøgt at begå en overtrædelse af straffelovens bestemmelse om ulovlig tvang ved at tvinge en anden til ægteskab eller en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Ved et *opholdsforbud* (geografisk bestemt tilhold) kan en person forbydes at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af en anden persons bolig, arbejds-, uddannelses- eller opholdssted eller andet område, hvor denne anden person ofte færdes, jf. lovens § 3.

Betingelserne for at udstede et opholdsforbud fremgår af lovens § 4. Det kræves for det første, at betingelserne for tilhold efter lovens § 2 er opfyldt. Herudover kræves det, at mistanken angår oftere gentagen fredskrænkelse, et strafbart forhold, der kan sidestilles med fredskrænkelse, overtrædelse af et tilhold eller en lovovertrædelse omfattet af § 2, stk. 2 (om grov personfarlig kriminalitet), § 2, stk. 3 (om tvangsægteskab), eller § 8, nr. 1 (jf. herom nedenfor). Endelig er det en betingelse, at et tilhold

ikke kan antages at være tilstrækkeligt til at værne den, som tilholdet skal beskytte.

Efter lovens § 5 gives et tilhold for et bestemt tidsrum på indtil 5 år, mens et opholdsforbud gives for et bestemt tidsrum på indtil 1 år. Efter lovens § 6 kan et tilhold eller opholdsforbud udstrækkes til at omfatte et medlem af offerets husstand, hvis det findes nødvendigt af hensyn til formålet med tilholdet eller opholdsforbuddet.

Ved *bortvisning* kan en person over 18 år forbydes at opholde sig i sit hjem, jf. lovens § 7.

Betingelserne for bortvisning fremgår af lovens § 8. Det kræves for det første, at der er begrundet mistanke om, at den pågældende mod et medlem af sin husstand har begået en overtrædelse af straffelovens §§ 210, 213 eller 266 eller en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens kapitel 24-26, og som efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder, eller at den pågældende har optrådt på en måde, der i øvrigt indebærer en trussel om vold mod et medlem af husstanden (*nr. 1*). Det kræves dernæst, at der efter det oplyste er bestemte grunde til at antage, at den pågældende ved forbliven i hjemmet vil begå en lovovertrædelse, der er nævnt i nr. 1 (*nr. 2*).

Efter lovens § 9 kan politiet i forbindelse med behandlingen af en sag om bortvisning i indtil 24 timer tilbageholde en person, der med rimelig grund antages at have optrådt på en måde, der indebærer en trussel om vold mod et medlem af personens husstand.

Bortvisning sker for et bestemt tidsrum på indtil 4 uger, jf. lovens § 10. Hvis betingelserne for bortvisning fortsat er opfyldt, kan bortvisningen forlænges for en ny periode på højst 4 uger.

Efter lovens § 12 må tilhold, opholdsforbud og bortvisning ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til den eller dem, foranstaltningen skal beskytte, og karakteren af den adfærd, der er udvist fra den pågældendes side.

Tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan besluttes, når den person, som foranstaltningen skal beskytte, anmoder om det, eller når almene hensyn kræver det, jf. lovens § 14. Politiet vil således kunne tage initiativ til en foranstaltning, hvis det f.eks. må antages, at offeret ikke tør anmode om foranstaltningen af frygt for familien mv. Reglen er begrænset til tilfælde,

hvor der er risiko for mere alvorlige overgreb, herunder vold eller voldtægt eller overgreb mod børn. I relation til tilhold i medfør af lovens § 2, stk. 3 (om risiko for tvangsægteskab), er det dog ikke en betingelse for udstedelse af tilhold uden anmodning, at almene hensyn kræver det.

Den, der forsætligt overtræder et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. lovens § 21, stk. 1. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane, jf. § 21, stk. 2.

Konventionens artikel 52 og 53 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter artikel 54 skal de kontraherende parter sikre, at bevismateriale vedrørende offerets seksuelle fortid og adfærd kun tillades inddraget i en civilretlig eller strafferetlig sag, hvis det er relevant og nødvendigt.

Efter retsplejelovens § 185, stk. 2, gælder i sager om overtrædelse af straffelovens § 210 (incest) og kapitel 24 (seksualforbrydelser), at bevisførelse om offerets tidligere seksuelle adfærd kræver rettens tilladelse. Sådant bevisførelse kan kun tillades, hvis den kan antages at være af væsentlig betydning for sagen.

Efter retsplejelovens § 341 gælder i civile retssager generelt, at bevisførelse, der skønnes at være uden betydning for sagen, ikke kan finde sted.

Konventionens artikel 54 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 55 vedrører retsforfølgning *ex parte* (uden varsel) og *ex officio* (på eget initiativ).

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at efterforskning eller retsforfølgning af strafbare handlinger omfattet af artikel 35, 36, 37, 38 og 39 om henholdsvis fysisk vold, seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation ikke afhænger udelukkende af en anmeldelse eller en klage indgivet af et offer i de tilfælde, hvor lovovertrædelsen blev begået helt eller delvist på deres område, og at retsforfølgning kan fortsætte, selv hvis offeret trækker sit udsagn eller sin klage tilbage.

Efter *stk. 2* skal statslige og ikke-statslige organisationer og personer, der yder rådgivning og vejledning til voldsofre, i overensstemmelse med bestemmelserne i den nationale lovgivning efter anmodning fra ofrene kunne yde disse bistand og/eller støtte under efterforskningen af og straffesagen vedrørende strafbare handlinger omfattet af konventionen.

Konventionens artikel 78, *stk. 2*, giver mulighed for at tage helt eller delvist forbehold over for artikel 55, *stk. 1*, for så vidt angår sager om overtrædelse af artikel 35 af mindre alvorlig karakter.

De forbrydelser, der henvises til i artikel 55, er efter dansk ret underlagt offentlig påtale. Efter retsplejelovens § 742, *stk. 2*, påhviler det politiet efter anmeldelse eller af egen drift at iværksætte efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Det fremgår i den forbindelse af Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2008 (rettet februar 2013) om behandlingen af sager om samlivsrelaterede personfarlige forbrydelser, at det i sager om samlivsrelateret vold mv. kan være vanskeligt for offeret at indgive politianmeldelse mod en person, som offeret har eller har haft en tættere følelsesmæssig relation til. Offeret kan også være underkuet, bange eller afhængig af den anden part, og hensynet til fælles børn kan medføre, at offeret tøver med at anmelde vold eller lignende begået af den anden forælder. Derfor bør det ikke alene bero på offeret, om der fra samfundet side skal gribes ind over for personfarlig kriminalitet, og politiet skal være særligt opmærksomt på at undersøge tilfælde, hvor der kan være udøvet personfarlig vold i samlivsrelationer. Politiet skal derfor fra starten behandle en sag om voldsomme stridigheder i et parforhold som en straffesag, hvis det er åbenbart, at den ene af parterne har været udsat for et overgreb begået af den anden part. Det indebærer, at politiet på stedet bør begynde at efterforske sagen, og at politiet hurtigst muligt skal få belyst offerets skader og andre objektive konstaterbare spor og beskrive disse udførligt og præcist i en rapport samt så vidt muligt optage fotografier.

Om bestemmelsens *stk. 2* hedder det i den forklarende rapport pkt. 282, at der sigtes til praktisk/psykologisk bistand og ikke til juridisk bistand.

Om sådan bistand hedder det i nævnte rigsadvokatmeddelelse nr. 3/2008 (rettet februar 2013), at politiet ved kontakten med offeret bør være op-

mærksomt på, at offeret befinder sig i en sårbar situation, og at det kan være svært for offeret at handle aktivt for at ændre på den. Det hedder videre, at det i disse situationer er særligt vigtigt, at politiet viser forståelse for situationen, understreger alvoren i det passerede og optræder som en støtte for offeret. Politiet kan endvidere yde praktisk hjælp til offeret ved f.eks. at tilbyde at køre offeret til familie/venner, et krisecenter eller lignende. Hvis offeret ikke umiddelbart ønsker at tage imod hjælp, bør offeret vejledes om muligheden for senere at få hjælp. Herunder skal offeret vejledes om muligheden for at rette henvendelse til offerrådgivningen eller til en navngiven person hos politiet. Hvis offeret ikke efterfølgende henvender sig af sig selv, og der er behov herfor, kan politiet tage kontakt til offeret og vejlede pågældende yderligere. Endvidere har offeret mulighed for at deltage i konfliktråd i straffesager, hvis både offeret og gerningsmanden er indstillet på dette.

Med hensyn til artikel 55, stk. 2, henvises der endvidere til bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 20 og 22.

Konventionens artikel 55 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 56 vedrører beskyttelsesforanstaltninger.

Efter *stk. 1* skal ofres rettigheder og interesser, herunder deres særlige behov som vidner, varetages på alle efterforskningstrin og under hele straffesagen, især ved at yde beskyttelse til såvel dem som deres familier og vidner mod intimidering, gengældelse og gentagen offergørelse (*litra a*), at sikre, at ofrene bliver underrettet, hvis gerningsmanden undslipper eller løslades midlertidigt eller endeligt, i det mindste i sager, hvor ofrene og deres familie kan være i fare (*litra b*), i henhold til bestemmelserne i den nationale lovgivning at oplyse dem om deres rettigheder og de tilbud, som står til deres rådighed, og om, hvordan der følges op på deres klage, hvad anklagen lyder på, hvordan efterforskningen eller retssagen skrider frem og deres egen rolle, samt udfaldet af deres sag (*litra c*), at gøre det muligt for ofrene i overensstemmelse med den nationale retsplejelov at blive hørt, at fremlægge beviser og få deres synspunkter, behov og bekymringer fremlagt, enten direkte eller igennem et mellemlid, og behandlet (*litra d*), at yde ofrene passende støtte, således at deres rettigheder og interesser varetages behørigt og tages med i betragtning (*litra e*), at sikre, at der kan træffes foranstaltninger til beskyttelse af offerets privatliv og omdømme (*litra f*), at sikre, at kontakt mellem ofre og gerningsmænd i domhuset og i

retshåndhævelsesorganets lokaler så vidt muligt undgås (*litra g*), at stille uafhængige og kompetente tolke til rådighed for ofrene i sager, hvor ofrene deltager som part eller afgiver vidneudsagn (*litra h*), og at gøre det muligt for vidnerne i henhold til den nationale lovgivning at afgive vidneudsagn i retslokalet uden at være fysisk til stede, eller i det mindste uden at den formodede gerningsmand er til stede, især ved hjælp af passende kommunikationsteknologi, hvor dette er muligt (*litra i*).

Efter *stk. 2* skal et barn, der er offer for eller vidne til vold mod kvinder og vold i hjemmet, i behørigt omfang tilbydes særlig beskyttelse under hensyntagen til barnets bedste.

Kravene i artikel 56 om bl.a. ofres ret til støtte, repræsentation og information samt beskyttelse af deres privatliv og sikkerhed opfyldes i Danmark bl.a. ved en række bestemmelser i retsplejeloven.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 1 og 3, beskikker retten ved visse straffelovsovertrædelser, herunder vidnetrusler, seksualforbrydelser, drabsforsøg, vold, ulovlig tvang, frihedsberøvelse og menneskehandel, en advokat for offeret, når den pågældende anmoder om det (bistandsadvokat), medmindre lovovertrædelser er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for unødvendig. I sager om voldtægt skal der altid beskikkes en advokat for offeret, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det, jf. § 741 a, stk. 2. Når særlige omstændigheder taler for det, kan retten efter anmodning beskikke en advokat for offeret, selv om overtrædelserne ikke er omfattet af stk. 1, jf. § 741 a, stk. 4. Politiet vejleder efter retsplejelovens § 741 b, stk. 1, offeret om reglerne om beskikkelse af en advokat.

Bistandsadvokaten har bl.a. ret til at overvære afhøringer af offeret, adgang til materialet i sagen samt ret til at modtage udskrift af dommen, jf. retsplejelovens § 741 c.

Efter retsplejelovens § 741 e, stk. 1, vejleder politiet og anklagemyndigheden i fornødent omfang offeret om vedkommendes retsstilling og om sagens forventede forløb og informerer endvidere vedkommende om sagens gang. I bekendtgørelse nr. 1108 af 21. september 2007 om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager og til at udpege en kontaktperson for forurettede er der fastsat yderligere regler om vejledning og information af offeret.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, at politiet vejleder offeret om adgangen til at få påkendt borgerlige krav under straffesagen, om muligheden for at få erstatning og godtgørelse fra staten efter offererstatningsloven, om muligheden for at få støtte ved en offerrådgivning samt om offerets pligter og rettigheder som eventuelt vidne i sagen.

Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 2, at offeret i sager om grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og ved seksualforbrydelser skal orienteres om, hvordan sagens videre forløb kan forventes at blive. Offeret skal endvidere orienteres om væsentlige skridt, der tages i sagen, når der efter sagens karakter, herunder navnlig det overgreb, som offeret har været udsat for, skønnes at være behov for det. Hvis offeret forventes at skulle afgive forklaring som vidne i retten, skal der endvidere udpeges en kontaktperson for offeret hos politiet eller anklagemyndigheden, som skal hjælpe og støtte offeret, når offeret henvender sig til politiet eller anklagemyndigheden, jf. bekendtgørelsens § 3.

Efter retsplejelovens § 741 f underretter anklagemyndigheden desuden offeret om den rejste tiltale eller en anmodning om retsmøde om behandling af sagen som tilståelsessag. Efter anmodning underretter anklagemyndigheden endvidere offeret om tidspunktet for hovedforhandlingen eller et retsmøde med henblik på behandling af sagen som tilståelsessag og om en eventuel anke eller genoptagelse af sagen.

Retsplejelovens § 741 g (som affattet ved lov nr. 629 af 12. juni 2013) om ændring af retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Udvidelse af ordning om underretning af forurettede og styrkelse af rammerne for behandling af ansøgninger om offererstatning)) indeholder regler om underretning af offeret om domfældtes løsladelse mv. Reglerne gælder i sager, hvor der er afsagt dom om ubetinget fængselsstraf, anbringelse, ungdomssanktion eller forvaring for en grovere overtrædelse af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, eller en seksualforbrydelse. Offeret skal efter anmodning underrettes om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse og om eventuel undvigelse, hvis den dømte har været varetægtsfængslet før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse. Offeret skal desuden efter anmodning underrettes, hvis gerningsmanden under afsoning og på institutionens område med institutionens viden medvirker i optagelserne til et tv- eller radioprogram produceret til udsendelse her i landet, hvori den pågældende har en fremtrædende

rolle, eller i et portrætinterview i et dansk dagblad. Det samme gælder ved medvirken i optagelserne af et sådant tv- eller radioprogram eller interview uden for institutionens område i tilfælde, hvor institutionen har meddelt tilfaldelse til udgang med viden herom.

I retsplejelovens § 838, stk. 1, er det fastsat, at forsvareren i en straffesag skal have kopi af bevisfortegnelsen. Anklagemyndigheden kan i medfør af § 838, stk. 2, give forsvareren pålæg om foreløbig ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl til tiltalte, hvis anklagemyndigheden agter at fremsætte anmodning om rettens bestemmelse om, at disse oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. retsplejelovens § 856, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 845 kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen bl.a. træffe afgørelse om dørlukning efter § 29, stk. 1 og 3, og § 29 a, om referatforbud efter § 30, om navneforbud efter § 31, stk. 1, om, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 856, stk. 1, 4 eller 7, eller om, at et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 856, stk. 1, kan rettens formand uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 2, nr. 2 (jf. herom nedenfor), beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, kan retten efter retsplejelovens § 856, stk. 2, på anmodning endvidere bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler for det (*nr. 1*), eller at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet (*nr. 2*).

Er der truffet bestemmelse efter § 856, stk. 2, nr. 2, kan retten yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens vidnet afhøres, jf. retsplejelovens § 856, stk. 4.

Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, jf. retsplejelovens § 174, stk. 2, men det er dog på nuværende tidspunkt kun et begrænset antal domstole, der råder over det nødvendige udstyr til at kunne sende og modtage videoopkald. Alle byretter, landsret-

terne og Højesteret forventes at få det nødvendige udstyr hertil i forbindelse med gennemførelsen af Video-3-projektet ved domstolene, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen. Gennemførelsen af Video-3-projektet starter efter planen i 2014 og forventes afsluttet i begyndelsen af 2015.

Retsplejelovens § 856 suppleres af retsplejelovens regler om dørlukning. I tilfælde, hvor retten bestemmer, at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, og at tiltalte skal forlade retslokalet under vidnets forklaring, bør der normalt træffes bestemmelse om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29, for at undgå, at vidnets identitet kan røbes ad denne vej. Efter retsplejelovens § 29 a lukkes dørene i sager om voldtægt under offerets forklaring, når offeret anmoder om det.

Efter retsplejelovens § 31, stk. 1, kan retten i straffesager endvidere forbyde, at der sker offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, f.eks. et vidne, eller at den pågældendes identitet på anden måde offentliggøres (navneforbud), når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare (*nr. 1*), eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse (*nr. 2*).

Endvidere kan retten efter retsplejelovens § 30 i straffesager forbyde offentlig gengivelse af forhandlingen (referatforbud), bl.a. når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare (*nr. 2*), eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse (*nr. 4*).

Hertil kommer, at det efter retsplejelovens § 32, stk. 6, er forbudt uden for rettens bygninger at optage billeder af blandt andre vidner, der er på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag, medmindre den pågældende har samtykket i optagelsen. Efter straffelovens § 32, stk. 1, er det det også forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette, og efter straffelovens § 32, stk. 5, er billedoptagelse i rettens bygninger forbudt, medmindre rettens præsident giver tilladelse dertil.

Endelig er det forbudt i forbindelse med omtale af en sag om overtrædelse af straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser eller i øvrigt med henblik på en sådan sag at give offentlig meddelelse om navn, stilling eller bopæl på offeret eller på anden måde offentliggøre den pågældendes identitet, jf. retsplejelovens § 1017 b.

Vidner beskyttes derudover generelt ved bestemmelsen i straffelovens § 123, hvorefter den, som med trussel om vold forulemper, eller som med vold, ulovlig tvang eller på anden måde begår en strafbar handling mod en person, dennes nærmeste eller andre med tilknytning til denne i anledning af personens forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Er der behov for særlige beskyttelsesforanstaltninger såsom udlevering af overfaldsalarm eller tilhold eller bortvisning efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, sker det efter en konkret vurdering.

I ganske særlige tilfælde kan Rigspolitiets vidnebeskyttelsesprogram bringes i anvendelse. Det indebærer – ud over bl.a. flytning og etablering af en ny bolig – bl.a. et fuldstændigt identitetsskifte med nyt navn og nyt personnummer.

Efter retsplejelovens § 193 underretter politiet eller anklagemyndigheden retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i en straffesag, og retten bistår i fornødent omfang vidnet. Anklagemyndigheden og retten skal således i samarbejde søge at begrænse de ulemper, der kan være forbundet med at afgive forklaring i retten. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at der f.eks. kan være en medarbejder fra retten, der modtager og vejleder vidnet om placering i et særligt venteværelse for vidner, indtil forklaringen skal afgives. Der kan også være tale om at sikre, at vidnet ikke unødvendigt konfronteres med tiltalte, eller om koordinering af politibeskyttelse. Alle nye retsbygninger, som efter domstolsreformens ikrafttræden i 2007 etableres til byretterne, indeholder særskilte ventefaciliteter til de vidner, som gerne vil undgå at møde tiltalte i retsbygningen. I de tilfælde, hvor retternes eksisterende bygninger ombygges og/eller suppleres med nye lejemål, bliver der ligeledes etableret særskilte vidneventefaciliteter. Særskilte vidneventefaciliteter forventes at være etableret ved alle byretter i løbet af 2015.

Hvis et offer, som ikke taler dansk, skal afgive forklaring, vil der skulle medvirke tolk, jf. retsplejelovens § 149. Udgifter til tolkning afholdes i straffesager af statskassen.

Med hensyn til børn, der er offer for eller vidne til vold mod kvinder og vold i hjemmet, kan der endvidere henvises til, at politiets afhøring af et barn efter reglerne i retsplejelovens § 745 e kan optages på video, som

herefter kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 872.

Konventionens artikel 56 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 57** skal ofre have ret til juridisk bistand og gratis retshjælp på de betingelser, som gælder i henhold til den nationale lovgivning.

Bestemmelsen overlader det til de kontraherende parter at fastsætte de nærmere betingelser for ydelse af juridisk bistand og gratis retshjælp.

Efter dansk ret vil ofre i nogle tilfælde kunne få beskikket en bistandsadvokat, jf. nærmere bemærkningerne ovenfor vedrørende konventionens artikel 56. Ofre vil også kunne ansøge om advokathjælp efter reglerne om offentlig retshjælp eller fri proces. Der vil også være mulighed for at få rådgivning i retshjælpsinstitutionerne (advokatvagter og retshjælpskontorer).

Konventionens artikel 57 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 58** skal forældelsesfristen vedrørende strafbare handlinger omfattet af artikel 36, 37, 38 og 39 om henholdsvis seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation være tilstrækkelig lang og afpasset efter grovheden af den pågældende strafbare handling, således at retsforfølgning effektivt kan indledes, når offeret har nået myndighedsalderen.

Konventionens artikel 78, stk. 2, giver mulighed for at tage helt eller delvist forbehold over for artikel 58 for så vidt angår sager om overtrædelse af artikel 37, 38 og 39.

Myndighedsalderen er i Danmark 18 år, jf. værgemålslovens § 1.

En lovovertrædelse straffes ikke, når der er indtrådt forældelse efter reglerne i straffelovens kapitel 11.

Der er i straffelovens § 93, stk. 1, fastsat følgende almindelige forældelsesfrister, der efter § 94, stk. 1, regnes fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt:

- 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen.
- 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år for overtrædelsen.
- 10 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 10 år for overtrædelsen.
- 15 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel på bestemt tid.

Efter straffelovens § 94, stk. 4 (som affattet ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling mv. (Seksualforbrydelser), der træder ikraft den 1. juli 2013), regnes disse almindelige forældelsesfrister for en række forbrydelser dog tidligst fra den dag, hvor den forurettede fylder 21 år. Straffelovens § 94, stk. 4, omfatter bl.a. voldtægt, seksuelt forhold opnået ved at udnytte en persons sindssygdom eller mentale retardering, seksuelt forhold ved groft misbrug af visse afhængighedsforhold, seksuelt forhold ved at udnytte en forveksling og bortskæring af kvindelige ydre kønsorganer, jf. straffelovens §§ 216, 218, 220, 221 og 245 a. Straffelovens § 94, stk. 4, omfatter også blufærdighedskrænkelser over for et barn under 15 år, jf. straffelovens § 232.

Dansk ret opfylder dermed konventionens artikel 58 for så vidt angår seksuel vold, jf. artikel 36, og skamfering af de kvindelige kønsdele, jf. artikel 38.

For så vidt angår tvangsægteskab, tvangsabort og tvangssterilisation vil forældelsesfristen afhængig af de nærmere omstændigheder normalt være 5 eller 10 år, som regnes fra den dag, hvor ægteskabet blev indgået eller aborten eller sterilisationen foretaget. Hvis forbrydelsen foretages over for et barn, vil det dermed kunne forekomme, at forældelsen indtræder, før offeret bliver myndigt, eller så kort tid efter, at offeret fylder 18 år, at det ikke opfylder konventionens krav om, at forældelse tidligst må indtræde tilstrækkelig lang efter, at offeret er blevet myndigt.

Det vurderes på denne baggrund, at en dansk ratifikation vil kræve, *enten* at der gennemføres en lovændring, som udskyder tidspunktet for forældelse af strafansvaret for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab (straffelovens § 260, stk. 2) og for legemsangreb i form af abort eller sterilisation uden samtykke, *eller* at Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 78, stk. 2, tager forbehold for ikke at anvende konventionens artikel 58 for så vidt angår artikel 37 og 39.

3.7. Konventionens kapitel VII (indvandring og asyl)

Artikel 59 angår opholdsstatus.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at ofre med en opholdsstatus, der afhænger af deres ægtefælles eller partners status i henhold til den nationale lovgivning, i tilfælde af ægteskabets eller forholdets opløsning og under særligt vanskelige omstændigheder efter ansøgning tildeles en selvstændig opholdstilladelse uafhængigt af ægteskabets eller forholdets varighed. Betingelserne for tildeling og varighed af den selvstændige opholdstilladelse følger af den nationale lovgivning.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at ofre har mulighed for at få suspenderet en indledt udvisningssag vedrørende en opholdsstatus, der er afhængig af ægtefællens eller partnerens status i henhold til den nationale lovgivning, således at de har mulighed for at ansøge om en selvstændig opholdstilladelse.

Efter *stk. 3* skal de kontraherende parter udstede en opholdstilladelse med mulighed for forlængelse til ofre i en af følgende to situationer eller i begge: Når den kompetente myndighed anser, at deres ophold er nødvendigt på grund af deres personlige omstændigheder (*litra a*), og når den kompetente myndighed anser, at deres ophold er nødvendigt af hensyn til deres samarbejde med de kompetente myndigheder under en efterforskning eller en straffesag (*litra b*).

Efter *stk. 4* skal de kontraherende parter sikre, at ofre for tvangsægteskaber, der er ført til et andet land med henblik på indgåelse af ægteskab, og som derfor har mistet deres opholdsstatus i det land, hvor de har fast bopæl, kan generhverve denne status.

Konventionens artikel 78, stk. 2, giver mulighed for at tage helt eller delvist forbehold over for artikel 59.

Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 303, at "særligt vanskelige omstændigheder" som nævnt i stk. 1 omfatter tilfælde, hvor den pågældende er offer for vold som beskrevet i konventionen. Bestemmelsen i stk. 1 må på denne baggrund antages at indebære, at de kontraherende parter uanset ægteskabets eller samlivets varighed efter ansøgning skal meddele opholdstilladelse til ægtefællesammenførte udlændinge, hvis ægteskabet

eller samlivet opløses på grund af vold fra ægtefællens eller samleverens side. Det er i den forbindelse overladt til de kontraherende parter at fastsætte de nærmere betingelser for udstedelse af en sådan opholdstilladelse, herunder hvilket bevismæssigt grundlag der skal foreligge med hensyn til, at ægteskabet eller samlivet er opløst på grund af vold fra ægtefællens eller samleverens side.

Det følger af udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, at en tidsbegrænset opholdstilladelse kan inddrages, når grundlaget for opholdstilladelsen ikke længere er til stede.

Udlændinge, der har tidsbegrænset opholdstilladelse i Danmark på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold, jf. udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, vil derfor som udgangspunkt få inddraget opholdstilladelsen, hvis samlivet ophører, da grundlaget for tilladelsen – det faktiske samliv på fælles bopæl – ikke længere er til stede. Det samme gælder udlændinge, der har opholdstilladelse på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold efter lovens § 9 c, stk. 1 (ganske særlige grunde).

Det følger af udlændingelovens § 19, stk. 7, at hvis en opholdstilladelse er givet på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold, skal myndighederne i forbindelse med en afgørelse om inddragelse tage særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at udlændingen eller udlændingens barn har været udsat for overgreb, misbrug eller anden overlast mv. i Danmark. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet.

Det er en forudsætning for at anvende udlændingelovens § 19, stk. 7, at udlændingen godtgør, at der har været tale om voldsudøvelse, og at denne voldsudøvelse har været den reelle årsag til, at udlændingen ikke længere samlever på fælles bopæl med sin ægtefælle.

I vurderingen af, om inddragelse af en opholdstilladelse som følge af samlivsophør skal undlades i de situationer, hvor samlivsophøret skyldes vold, skal det indgå, om inddragelse af opholdstilladelsen må antages at virke særligt belastende for udlændingen, navnlig på grund af udlændingens tilknytning til det danske samfund, alder, helbred, tilknytning til herboende personer og udlændingens manglende eller ringe tilknytning til sit hjemland mv., jf. udlændingelovens § 19, stk. 6, 1. pkt., jf. § 26, stk. 1.

I vurderingen af udlændingens tilknytning til Danmark, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1, skal der lægges særlig vægt på, om udlændingen har udvist vilje og evne til at lade sig integrere i det danske samfund.

Herudover skal bl.a. hensynet til eventuelle børn, situationen i hjemlandet, herunder risikoen for udstødelse i hjemlandet som følge af samlivsophøret, omfanget og karakteren af eventuelt samvær med mindreårige børn bosiddende i Danmark samt karakteren af udlændingens tilknytning til Danmark i øvrigt indgå i vurderingen.

Hvis udlændingemyndighederne når frem til, at opholdstilladelsen skal undlades inddraget, bevarer udlændingen sin oprindelige opholdstilladelse, som er udstedt på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold, uanset at samlivet er ophørt.

Udlændingelovens § 19, stk. 7, må antages at opfylde konventionens artikel 59, stk. 1, idet det afgørende må være, at udlændingen bevarer retten til fortsat ophold, selv om ægteskabet eller samlivsforholdet er ophørt på grund af vold.

En afgørelse om inddragelse af en opholdstilladelse eller et afslag på en ansøgning om forlængelse af en opholdstilladelse skal indeholde en frist for udrejse, jf. udlændingelovens § 33, stk. 1. Hvis afgørelsen påklages inden 7 dage efter, at den er meddelt til den pågældende, har udlændingen ret til at blive her i landet, indtil klagen er afgjort, jf. udlændingelovens § 33, stk. 3.

Danmark må således antages at opfylde konventionens artikel 59, stk. 2.

Efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, kan der gives opholdstilladelse til en udlænding, hvis ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler herfor.

Der vil således efter omstændighederne kunne meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c af de grunde, der er angivet i konventionens artikel 59, stk. 3, litra a.

Efter udlændingelovens § 9 c, stk. 5, kan der gives midlertidig opholdstilladelse til en udlænding, hvis tilstedeværelse her i landet er påkrævet af efterforsknings- eller retsforfølgningmæssige hensyn. Bestemmelsen omfatter efterforskning og retsforfølgning af alle kriminelle forhold.

Det midlertidige ophold gives i sådanne tilfælde af hensyn til efterforskningsarbejdet eller den efterfølgende retssag, og opholdstilladelsen er kun gyldig for den periode, hvor efterforskningen eller retsforfølgningen pågår, og hvor udlændingens tilstedeværelse i Danmark er påkrævet i den anledning. Opholdstilladelsen kan heller ikke forlænges ud over denne periode.

Udlændingeloven giver således adgang til at give midlertidig opholdstilladelse i de tilfælde, der er nævnt i konventionens artikel 59, stk. 3, litra b.

Danmark opfylder dermed konventionens artikel 59, stk. 3.

En opholdstilladelse bortfalder, når udlændingen opgiver sin bopæl i Danmark, jf. udlændingelovens § 17, stk. 1, 1. pkt. Efter udlændingelovens 17, stk. 1, 2. pkt., bortfalder tilladelsen endvidere, når udlændingen har opholdt sig uden for landet i mere end 6 på hinanden følgende måneder.

For udlændinge, der er meddelt opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold og lovligt har boet i Danmark i mere end 2 år, bortfalder opholdstilladelsen først, når udlændingen har opholdt sig uden for landet i mere end 12 på hinanden følgende måneder, jf. § 17, stk. 1, 3. pkt.

Efter udlændingelovens § 17, stk. 3, kan det efter ansøgning bestemmes, at en opholdstilladelse ikke skal anses for bortfaldet i de i stk. 1 nævnte tilfælde.

Det vil i vurderingen efter § 17, stk. 3, bl.a. indgå, om der er tale om hindringer, der på udrejsetidspunktet ikke med rimelighed kunne forudses af udlændingen, eller såfremt væsentlige humanitære grunde taler herfor. Det gælder f.eks. uforudsete hindringer som sygdom, frihedsberøvelse, krigstilstand, naturkatastrofer eller problemer med udrejse af opholdslandet.

Der lægges ved afgørelsen vægt på bl.a. udlændingens tilknytning til Danmark, længden af opholdet i Danmark og det efterfølgende ophold i udlandet samt formålet med opholdet. Der lægges endvidere vægt på, om udlændingen ved sine dispositioner synes at have haft til hensigt at opgive sin bopæl i Danmark, herunder ved egentlig flytning til udlandet, afhændelse af sine ejendele, opgivelse af arbejde eller framelding af folkeregisteradresse.

Der vil på baggrund af en konkret vurdering efter omstændighederne kunne dispenseres fra bortfald i situationer, hvor udlændingen har opholdt sig i udlandet i en længere periode og i den forbindelse er blevet tvunget til at indgå ægteskab.

Danmark vurderes således at opfylde konventionens artikel 59, stk. 4.

Konventionens artikel 59 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 60 angår kønsbaserede asylansøgninger.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre, at kønsbetinget vold mod kvinder kan anerkendes som en form for forfølgelse i medfør af artikel 1, litra A, nr. 2, i konventionen af 1951 om flygtninges retsstilling (flygtningekonventionen) og som en form for grov overlast, der medfører supplerende/subsidiær beskyttelse.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at hver af de i flygtningekonventionen nævnte grunde fortolkes under hensyntagen til forskellene mellem kønnene, og at en ansøger, hvis det fastslås, at forfølgelse frygtes af en eller flere af disse grunde, tildeles flygtningestatus i henhold til gældende relevante instrumenter.

Efter *stk. 3* skal de kontraherende parter udvikle modtageprocedurer og støttetilbud til asylsøgere, der tager hensyn til forskellene mellem kønnene, og det samme skal ske for retningslinjer og asylprocedurer, herunder afgørelser vedrørende flygtningestatus og ansøgninger om international beskyttelse.

Bestemmelserne i *stk. 1* og *2* henviser til flygtningekonventionen og skal, som det også fremgår af den forklarende rapport pkt. 300, 311 og 312, ikke opfattes som en fravigelse af flygtningekonventionen.

Asylansøgninger indgivet i Danmark behandles efter udlændingelovens § 7, hvorefter der kan gives opholdstilladelse til udlændinge, som er omfattet af flygtningekonventionen (*stk. 1*), eller som ved en tilbagevenden til hjemlandet vil risikere dødsstraf eller at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (*stk. 2*). Opholdstilladelse efter *stk. 1* og *2* kan nægtes, hvis udlændingen allerede har opnået eller vil kunne opnå beskyttelse i et andet land, eller hvis udlændingen

har nær tilknytning til et andet land, hvor undlændingen må antages at kunne opnå beskyttelse (*stk. 3*).

Sager, hvor asylmotivet er baseret på kønsbaserede overgreb, skal som alle andre asylsager vurderes i forhold til udlændingelovens § 7, da udlændingeloven ikke indeholder særlige bestemmelser vedrørende kønsrelaterede overgreb. I lighed med de øvrige asylsager foretager udlændingemyndighederne en konkret og individuel vurdering af, hvorvidt den enkelte udlændings asylmotiv sammenholdt med baggrundsoplysninger om udlændingens hjemland kan medføre, at udlændingen er omfattet af udlændingelovens § 7.

Det vurderes på denne baggrund, at dansk ret er i overensstemmelse med artikel 60, stk. 1 og 2.

Med hensyn til artikel 60, stk. 3, angår bestemmelsens 1. led modtageprocedurer og støttetilbud til asylansøgere. Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 314, at der f.eks. tænkes på identifikation af ofre for vold mod kvinder så tidligt som muligt, adskilte opholdsrum for enlige mænd og kvinder, adskilte toiletter eller i det mindste forskellige tidspunkter for mænds og kvinders anvendelse af toiletter, værelser, som kan låses af beboerne, tilstrækkelig belysning i hele modtagelsescentret, vagtpersonale, herunder kvindeligt vagtpersonale, som er uddannet i beboeres kønsspecifikke behov, uddannelse af modtagepersonalet, adfærdskodeks for private tjenesteydere, formelle retningslinjer for indgriben og beskyttelse i tilfælde af kønsbetinget vold og information til kvinder og piger om kønsbetinget vold og tilgængelige støttetilbud. Det fremgår endvidere af den forklarende rapport pkt. 318, at der er tale om eksempler på mulige foranstaltninger, og at det er op til de kontraherende parter at vælge, hvilke støttetilbud der skal udarbejdes.

Bestemmelsens 2. led angår retningslinjer og asylprocedurer, herunder afgørelser vedrørende flygtningestatus og ansøgninger om international beskyttelse. Det fremgår af den forklarende rapport pkt. 316, at retningslinjer bør omfatte lydhørhed over for kulturelt og religiøst følsomme spørgsmål og genkendelse af traumer. Det fremgår endvidere af den forklarende rapport pkt. 317, at der med asylprocedurer, der tager hensyn til forskellene mellem kønnene, f.eks. tænkes på information til kvinder om asylprocedurer, at asylsamtalen med en kvindelig asylansøger kan holdes, uden at andre familiemedlemmer er til stede, at kvinder kan påberåbe sig kønsbetingede grunde til international beskyttelse, at en asylansøgers anmodning

om, at tolken og den person, som holder asylsamtalen, har et bestemt køn, imødekommes, når det er rimeligt, og at de oplysninger, som fremkommer under asylsamtalen, behandles fortroligt. Det fremgår endelig af den forklarende rapport pkt. 318, at der er tale om eksempler på mulige foranstaltninger, og at det er op til de kontraherende parter at vælge, hvilke procedurer og retningslinjer der skal udarbejdes.

Ved indkvarteringen af asylansøgere i Danmark tages i videst muligt omfang højde for sårbare personers særlige behov. Der er i asylcentersystemet særlige indkvarteringstilbud til kvinder, herunder et kvindecenter for enlige kvinder og særlige kvindeafsnit/kvindeannekser på opholdscentre og i modtage/udrejsesystemet. Hvor enlige kvinder og mænd indkvarteres i samme bygning, indkvarteres disse på separate værelser, som kan aflåses indefra. Endvidere er der mulighed for, at kvindelige udlændinge, som er under Udlændingestyrelsens forsorgelse, efter en konkret og individuel vurdering af deres behov kan indkvarteres på kvindekrisecenter, såfremt det af sikkerhedsmæssige eller andre årsager skønnes afgørende. Udlændingestyrelsens behandling af selve asylansøgningen foretages under hensyntagen til ansøgerens særlige forhold. For eksempel gennemføres asylsamtalen af en kvindelig sagsbehandler, hvis asylansøgeren er kvinde og har været udsat for voldtægt, og asylansøgeren bistås i givet fald af en kvindelig tolk.

Det vurderes på denne baggrund, at den eksisterende praksis i Danmark for modtagelse af asylansøgere og behandlingen af asylansøgninger er i overensstemmelse med artikel 60, stk. 3.

Konventionens artikel 60 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 61 angår forbud mod tilbagesendelse (non-refoulement).

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter sikre overholdelse af princippet om non-refoulement i overensstemmelse med de i henhold til folkeretten gældende forpligtelser.

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at voldsramte kvinder, som har behov for beskyttelse, uanset status eller bopæl, ikke under nogen omstændigheder tilbagesendes til et land, hvor deres liv er i fare, eller hvor de kan blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Bestemmelsens stk. 1 henviser udtrykkeligt til folkerettens gældende forpligtelser, og ordlyden af stk. 2 er baseret på artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som der også henvises til i den forklarende rapport pkt. 320. Bestemmelsen skal, som det også fremgår af den forklarende rapport pkt. 300, fortolkes i overensstemmelse med flygtningekonventionen og artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og pålægger ikke de kontraherende parter yderligere forpligtelser i forhold hertil.

Udlændingelovens § 31 indeholder en regel om non-refoulement. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at en udlænding ikke må udsendes til et land, hvor den pågældende risikerer dødsstraf eller at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, eller hvor udlændingen ikke er beskyttet mod videresendelse til et sådant land. Bestemmelsen er gældende for enhver udlænding, og forbuddet mod udsendelse er absolut. Ved anvendelsen af bestemmelsen skal bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis på området efterleves.

Det fremgår endvidere af udlændingelovens § 31, stk. 2, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 1 (konventionsstatus), ikke må udsendes til et land, hvor den pågældende risikerer forfølgelse af de i flygtningekonventionens artikel 1, litra A, nævnte grunde, eller hvor udlændingen ikke er beskyttet mod videresendelse til et sådant land. Forbudet mod udsendelse gælder ikke, hvis udlændingen med rimelig grund må anses for en fare for statens sikkerhed, eller hvis udlændingen efter endelig dom for en særlig farlig forbrydelse må betragtes som en fare for samfundet, men udsendelse kan heller ikke i sådanne tilfælde ske, hvis de omstændigheder, som er nævnt i § 31, stk. 1, foreligger.

Konventionens artikel 61 har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.8. Konventionens kapitel VIII (internationalt samarbejde)

Artikel 62 angår generelle principper for det internationale samarbejde.

Efter *stk. 1* skal de kontraherende parter i videst muligt omfang indgå i samarbejde med hinanden i overensstemmelse med bestemmelserne i konventionen og under anvendelse af relevante internationale og regionale instrumenter i civil- og strafferetlige sager og arrangementer, der bygger på

ensartet eller gensidig lovgivning og national ret, med henblik på at forebygge, bekæmpe og retsforfølge alle former for vold omfattet af konventionen (*litra a*), at beskytte og yde bistand til ofre (*litra b*), at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger omfattet af konventionen (*litra c*) og at håndhæve relevante civil- og strafferetlige domme afsagt af parternes retslige myndigheder, herunder afgørelser om beskyttelse (*litra d*).

Efter *stk. 2* skal de kontraherende parter sikre, at ofre for strafbare handlinger omfattet af konventionen og begået på et område, som tilhører en anden part end den, hvor de har deres bopæl, kan indgive klage til bopælsstatens kompetente myndigheder.

Stk. 3 fastsætter, at hvis en kontraherende part, der gør gensidig retshjælp i straffesager, udlevering eller fuldbyrdelse af civil- eller strafferetlige domme afsagt af en anden kontraherende part betinget af en traktat, modtager en anmodning om et sådant retsligt samarbejde fra en kontraherende part, med hvem en sådan traktat ikke er indgået, kan konventionen betragtes som retsgrundlag for gensidig retshjælp i straffesager, udlevering eller fuldbyrdelse af civil- eller strafferetlige domme afsagt af den anden kontraherende part vedrørende strafbare handlinger omfattet af konventionen.

Efter *stk. 4* skal de kontraherende part bestræbe sig på i behørigt omfang at integrere forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet i udviklingshjælpeprogrammer tiltænkt tredjelande, bl.a. ved indgåelse af bilaterale og multilaterale aftaler med tredjelande med henblik på at lette beskyttelsen af ofre i overensstemmelse med artikel 18, *stk. 5*.

Bestemmelsens *stk. 1* er en generel forpligtelse til i videst muligt omfang at samarbejde med andre kontraherende parter om de emner, der er omfattet af konventionen. Der er tale om almindeligt folkeretligt samarbejde på grundlag af eksisterende traktater og national lovgivning mv. Dette stykke stiller ikke krav om ændringer af national lovgivning.

Med hensyn til *stk. 2* fremgår det af den forklarende rapport pkt. 329, at dette stykke er baseret på artikel 11, *stk. 2* og 3, i Rådets rammeafgørelse af 15. marts 2001 om ofres stilling i forbindelse med straffesager. Denne rammeafgørelse gælder for Danmark, og muligheden for at indgive anmeldelse i Danmark vedrørende en lovovertrædelse, der er begået i udlandet, er omtalt i pkt. 6.1 i Rigsadvokatens meddelelse nr. 8/2007 (rettet december 2012) om vejledning, orientering og underretning af forurettede i straffesager, udpegning af en kontaktperson for forurettede og vidner mv. Kon-

ventionens artikel 62, stk. 2, vil kunne gennemføres i Danmark ved en revision af den nævnte rigsadvokatmeddelelse.

Med hensyn til stk. 3 gør Danmark ikke gensidig retshjælp i straffesager eller udlevering til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse eller overførsel af domfældte med henblik på fuldbyrdelse af en strafferetlig afgørelse betinget af, at der foreligger en traktat mellem Danmark og den anmodende stat. Stk. 3 er allerede derfor uden betydning for Danmark for så vidt angår disse sagstyper. Fuldbyrdelse af udenlandske civil- eller strafferetlige domme i Danmark vil derimod i almindelig forudsætte en traktatretlig eller EU-retlig forpligtelse. Stk. 3 tillader, at konventionen betragtes som retsgrundlag i tilfælde af, at en anmodning fremsættes af en kontraherende part, med hvem Danmark ikke har en traktat om fuldbyrdelse af udenlandske civil- eller strafferetlige domme, men kræver det ikke. Danmark vil derfor efter en eventuel ratifikation af konventionen ikke være forpligtet til at betragte konventionen som retsgrundlag for fuldbyrdelse af udenlandske civil- eller strafferetlige domme i mangel af anden traktatretlig eller EU-retlig forpligtelse.

Med hensyn til stk. 4 er det Udenrigsministeriets vurdering, at bestemmelsen ikke indeholder forpligtelser inden for udviklingsbistandsområdet, som bevirker, at Danmark i givet fald vil skulle ændre regler eller praktiske forhold for så vidt angår dansk udviklingsbistand. Styrkelse af kvinders rettigheder har gennem mange år været en af målsætningerne med udviklingsbistanden, hvilket senest er udtrykt i den nye udviklingsstrategi "Retten til et bedre liv" fra maj 2012. Gennem styrkelse af kvinders politiske og økonomiske forhold bliver kvinder også bedre rustet til at imødegå vold. Endvidere arbejder Danmark i udviklingspolitisk sammenhæng normativt med henblik på at udrydde vold mod kvinder. Dette sker bl.a. inden for FN-systemet, i forbindelse med vedtagelse af sluterklæringer, resolutioner mv, men også gennem tilskud til konkrete projekter, der gennemføres af internationale organisationer og bilateralt, og som har som målsætning at udrydde vold mod kvinder. Eksempelvis har Danmark projekter i Afghanistan, Bangladesh, Sydsudan, Uganda, Burundi og Den Demokratiske Republik Congo, som bidrager til at bekæmpe vold mod kvinder. Danmark arbejder desuden for at forebygge kvindelig omskæring. Endvidere arbejder Danmark for at fremme målsætningerne i FN's Sikkerhedsrådsresolution nr. 1325 af 31. oktober 2000 (Kvinder, fred og sikkerhed), som bl.a. har til formål at beskytte piger og kvinder imod vold, herunder kønsbaseret vold.

Konventionens artikel 62 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 63 fastsætter, at når en kontraherende part har adgang til oplysninger, som giver rimelig grund til at tro, at en person er i umiddelbar fare for på en anden kontraherende parts område at blive udsat for en af de voldshandlinger, der henvises til i artikel 36, 37, 38 og 39 om henholdsvis seksuel vold, herunder voldtægt, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort og tvangssterilisation, opfordres den kontraherende part, der har disse oplysninger til rådighed, til omgående at videregive dem til den anden kontraherende part med henblik på at sikre, at der træffes passende sikkerhedsforanstaltninger. Hvis det er relevant, bør disse oplysninger indeholde en nærmere redegørelse for allerede truffene beskyttelsesforanstaltninger for den pågældende person.

Bestemmelsen indeholder en henstilling til de kontraherende parter om at videregive oplysninger om, at en person er i umiddelbar fare for på en anden kontraherende parts område at blive udsat for seksuel vold, tvangsægteskab, skamfering af de kvindelige kønsdele, tvangsabort eller tvangssterilisation, til den pågældende anden kontraherende part. Bestemmelsen overlader de kontraherende parter et betydeligt skøn med hensyn til, hvornår der bør ske underretning, og hvilke oplysninger der i givet fald skal videregives. Bestemmelsen er desuden formuleret som en henstilling og ikke en egentlig retlig forpligtelse. Danske myndigheder vil afhængig af de nærmere omstændigheder i givet fald have mulighed for inden for rammerne af forvaltningsloven og persondataloven at videregive oplysninger til myndighederne i en anden kontraherende stat om, at en person er i sådan umiddelbar fare som nævnt i bestemmelsen.

Konventionens artikel 63 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Artikel 64 angår øvrig videregivelse af oplysninger mellem de kontraherende parter.

Efter *stk. 1* skal den anmodede part omgående orientere den anmodende part om det endelige udfald af den handling, som iværksættes i henhold til kapitel VIII. Tilsvarende skal den anmodede part omgående orientere den anmodende part om eventuelle omstændigheder, som umuliggør udførelsen af den ønskede handling, eller som sandsynligvis vil medføre en væsentlig forsinkelse af udførelsen.

Stk. 2 fastsætter, at en kontraherende part inden for rammerne af sin nationale lovgivning uden forudgående anmodning kan tilstille en anden kontraherende part oplysninger, som er fremkommet under dens egen efterforskning, hvis den mener, at fremlæggelsen af sådanne oplysninger kan være nyttige for den modtagende part i sidstnævntes forebyggelse af strafbare handlinger omfattet af konventionen eller ved iværksættelsen eller udførelsen af efterforskning eller retsforfølgning af sådanne strafbare handlinger eller kan føre til, at den pågældende kontraherende part fremsætter anmodning om samarbejde i henhold til kapitel VIII.

Efter *stk. 3* skal en kontraherende part, der modtager oplysninger i henhold til *stk. 2*, fremsende disse oplysninger til sine kompetente myndigheder med henblik på iværksættelse af retsforfølgning, hvis dette anses for hensigtsmæssigt, eller for at oplysningerne kan tages i betragtning i relevante civil- eller strafferetlige sager.

Bestemmelsens *stk. 1* angår tilfælde, hvor der er anmodet om bistand som nævnt i artikel 62, *stk. 1*, og pålægger de kontraherende parter at orientere om udfaldet og om eventuelle forhold, der umuliggør eller forsinker imødekommelsen af anmodningen om bistand. Opfyldelsen af denne informationspligt kræver ikke lovgivning.

Bestemmelsens *stk. 2* er en fakultativ regel, som giver de kontraherende parter mulighed for af egen drift at videregive oplysninger til en anden kontraherende part. Allerede fordi reglen er fakultativ, kræver den ikke lovændringer. En eventuel videregivelse af oplysninger fra danske myndigheder til myndighederne i en anden kontraherende stat vil i givet fald skulle ske inden for rammerne af bl.a. persondataloven.

Bestemmelsen *stk. 3* er relevant for Danmark i de tilfælde, hvor en anden kontraherende stats myndigheder af egen drift giver Danmark oplysninger. Pligten til at videresende oplysningerne til den relevante danske myndighed kan opfyldes uden lovændring. Reglen om iværksættelse af retsforfølgning og om, at oplysningerne kan tages i betragtning i relevante civil- eller strafferetlige sager, må forstås på den måde, at det afhænger af det modtagende lands lovgivning, om oplysningerne giver anledning til at iværksætte retsforfølgning, og om de i øvrigt er relevante i en given civil- eller strafferetlig sag. Følgelig nødvendiggør heller ikke denne del af reglen lovændringer.

Konventionens artikel 64 vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Efter **artikel 65** skal persondata opbevares og anvendes i overensstemmelse med de forpligtelser, som påhviler parterne i medfør Europarådets konvention af 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger.

Bestemmelsen henviser til de forpligtelser, som parterne i forvejen er underlagt i medfør af den nævnte konvention om behandling af personoplysninger. Danmark ratificerede denne konvention i 1989, jf. bekendtgørelse nr. 59 af 16. maj 1991. Bestemmelsen har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.9. Konventionens kapitel IX og bilaget (overvågningsmekanisme)

Artikel 66 angår ekspertgruppen for indsatsen mod vold mod kvinder og vold i hjemmet, benævnt "GREVIO", som har til opgave at overvåge de kontraherende parters gennemførelse af konventionen.

GREVIO skal have mindst 10 og højst 15 medlemmer, som udnævnes under hensyntagen til opnåelse af en kønsmæssig og geografisk balance og tværfaglig ekspertise. Medlemmerne vælges for fire år med mulighed for genvalg én gang. Medlemmerne af GREVIO og andre medlemmer af de delegationer, der gennemfører landebesøg i henhold til artikel 68, stk. 9 og 14, nyder de privilegier og immuniteter, som er anført i bilaget til konventionen.

Det fremgår af **bilaget** til konventionen, at de pågældende under varetagelsen af deres funktioner i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af landebesøg samt den efterfølgende opfølgning, og på rejser foretaget i forbindelse med varetagelse af disse funktioner, bl.a. nyder immunitet med hensyn til anholdelse og retsforfølgning, at dokumenterne vedrørende den evaluering af konventionens gennemførelse, som medbringes af de pågældende, er ukrænkelige, og at de skal nyde fortsat immunitet fra retsforfølgelse, hvad angår skriftlige eller mundtlige udtalelser og alle handlinger udført af dem under udførelsen af deres hverv. Europarådets generalsekretær kan i påkommende fald ophæve immuniteten, hvis det er muligt, uden at GREVIOs interesser lider skade derved.

Artikel 67 angår Komitéen af kontraherende parter, som sammensættes af repræsentanter for de kontraherende parter. Komitéens første møde afholdes inden for et år fra datoen for konventionens ikrafttræden og har til formål at vælge medlemmerne til GREVIO. Herefter mødes Komitéen efter anmodning fra en tredjedel af parterne, formanden for Komitéen af kontraherende parter eller Europarådets generalsekretær.

Artikel 68 angår proceduren for GREVIOs overvågning af gennemførelsen af konventionen. Hver kontraherende part skal efter sin tiltræden af konventionen besvare et spørgeskema, som GREVIO udarbejder, om lovgivningsmæssige og andre foranstaltninger til gennemførelse af konventionens bestemmelser. Efterfølgende evalueringsprocedurer opdeles i runder, hvis varighed afgøres af GREVIO. Ved starten af hver runde vælger GREVIO de konkrete bestemmelser, som den pågældende evalueringsprocedure skal tage udgangspunkt i, og udsender et spørgeskema. GREVIO kan modtage oplysninger om konventionens gennemførelse fra ikke-statslige organisationer og civilsamfundet, nationale menneskerettighedsorganisationer, Europarådets Menneskerettighedskommissær, Den Parlamentariske Forsamling og relevante specialorganer i Europarådet, såvel som fra organer oprettet i henhold til andre internationale instrumenter. GREVIO kan subsidiært, i samarbejde med de nationale myndigheder og med bistand fra uafhængige nationale eksperter, tilrettelægge landebesøg i tilfælde af, at de modtagne oplysninger ikke er tilstrækkelige.

Efter **artikel 69** kan GREVIO kan efter omstændighederne vedtage generelle henstillinger vedrørende gennemførelsen af konventionen.

Efter **artikel 70** opfordres de nationale parlamenter til at deltage i overvågningen af de til gennemførelse af konventionen truffne foranstaltninger, og de kontraherende parter skal fremsende GREVIOs rapporter til deres nationale parlamenter.

Artikel 66-70 angår navnlig GREVIOs overvågning af de kontraherende parters gennemførelse af konventionen. Efter en eventuel dansk ratifikation vil Danmark skulle besvare spørgeskemaer mv. fra GREVIO. Det vil i givet fald ikke kræve lovgivning at opfylde denne forpligtelse. Det vil heller ikke kræve lovgivning at opfylde forpligtelsen efter artikel 70 til at sende GREVIOs rapporter til Folketinget. Med hensyn til bilaget om privilegier og immuniteter for medlemmer af GREVIO mv. henviser Udenrigsministeriet til, at sådanne privilegier og immuniteter for besøgende missioner typisk vil blive aftalt i forbindelse med konkrete besøg, og at bi-

laget derfor ikke for Danmarks vedkommende nødvendiggør nogen ændring af eksisterende lovgivning.

Konventionens artikel 66-70 og bilaget vurderes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Kapitel X – Forholdet til andre internationale instrumenter

Artikel 71 indeholder regler om forholdet til andre internationale instrumenter. Konventionen berører ikke forpligtelser, der udspringer af andre internationale instrumenter, som de kontraherende parter er eller bliver part i. De kontraherende parter kan endvidere indbyrdes indgå bilaterale eller multilaterale aftaler med henblik på at supplere eller styrke konventionens bestemmelser eller fremme anvendelsen af de heri indeholdte principper.

Bestemmelsen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.10. Konventionens kapitel XI (ændringer til konventionen)

Artikel 72 indeholder regler om forslag til ændring af konventionen. Ændringsforslag behandles af Europarådets Ministerkomité, som kan vedtage ændringen med det flertal, som kræves i henhold til artikel 20, litra d, i Europarådets statut, men ændringen træder først i kraft, efter at alle kontraherende parter har accepteret (ratificeret) ændringen.

Bestemmelsen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

3.11. Konventionens kapitel XII (afsluttende bestemmelser)

Artikel 73 fastslår, at konventionen ikke er til hinder for, at personer tillægges gunstigere rettigheder i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Artikel 74 angår tvister mellem de kontraherende parter om anvendelsen eller tolkningen af bestemmelserne i konventionen.

Artikel 75 indeholder regler om undertegnelse, ratifikation og ikrafttræden. Konventionen træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den dato, hvor 10 underteg-

nende parter, herunder mindst otte af Europarådets medlemsstater, har ratificeret konventionen.

Artikel 76 angår tiltrædelse af konventionen af stater, som ikke er medlem af Europarådet, og som ikke har deltaget i udarbejdelsen af konventionen.

Artikel 77 angår konventionens geografiske anvendelsesområde. Enhver stat kan på tidspunktet for undertegnelse eller ved ratifikationen angive det eller de geografiske område(r), for hvilke konventionen finder anvendelse. Enhver kontraherende part kan på et senere tidspunkt ved erklæring til Europarådets generalsekretær udvide det geografiske anvendelsesområde for konventionen.

Artikel 78 angår mulighederne for at tage forbehold over for konventionens bestemmelser. Ifølge *stk. 1* kan der kun tages forbehold efter de udtrykkelige regler herom i *stk. 2* og *3*. *Stk. 2* giver mulighed for helt eller delvis at tage forbehold over for artikel 30, *stk. 2*, artikel 44, *stk. 1*, litra e, *stk. 3* og *stk. 4*, artikel 55, *stk. 1*, vedrørende artikel 35 om mindre gravevende strafbare handlinger, artikel 58 vedrørende artikel 37, 38 og 39 samt artikel 59. *Stk. 3* giver mulighed for at tage forbehold for at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet for strafferetlige sanktioner for de i artikel 33 og 34 nævnte typer adfærd. Efter *stk. 4* kan en kontraherende part opheve et forbehold helt eller delvist ved indgivelse af en erklæring stilet til Europarådets generalsekretær.

Artikel 79 angår gyldighed og revision af forbehold, som en stat har taget i medfør af artikel 78. Ifølge *stk. 1* er sådanne forbehold gyldige i en periode på fem år fra den dato, hvor konventionen er trådt i kraft for den pågældende part. Dog kan forbehold forlænges for perioder af tilsvarende længde. *Stk. 2* bestemmer, at Europarådets generalsekretariat atten måneder før udløbet af et forbeholds gyldighedsperiode tilstiller den pågældende kontraherende part meddelelse herom. Senest tre måneder før udløbsdatoen skal den kontraherende part give generalsekretæren meddelelse om, at forbeholdet fastholdes, ændres eller ophæves. Såfremt den kontraherende part undlader at fremsende en sådan meddelelse, anses forbeholdet for at være blevet forlænget automatisk for en periode på seks måneder. Hvis den kontraherende part inden for denne periode ikke giver meddelelse om, at forbeholdet fastholdes eller ændres, anses forbeholdet for ophævet. *Stk. 3* bestemmer, at en kontraherende før forlængelse af et forbehold eller efter anmodning skal tilstille GREVIO en redegørelse for de grunde, hvorpå en opretholdelse af forbeholdet støttes.

Artikel 80 angår opsigelse af konventionen. En kontraherende part kan til enhver tid opsig konventionen ved meddelelse herom stilet til Europarådets generalsekretær. En opsigelse træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af meddelelsen.

Artikel 81 indeholder regler om Europarådets generalsekretærs meddelelser vedrørende undertegnelser, ratifikationer, ikrafttræden, ændringer, forbehold, opsigelser og andre handlinger, meddelelser eller underretninger vedrørende konventionen.

Konventionens artikel 73-81 har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Der vil ved en eventuel dansk ratifikation af konventionen skulle tages stilling til, om der skal tages et eller flere af de forbehold, som artikel 78 giver mulighed for, og om der skal tages territorielt forbehold med hensyn til konventionens anvendelse på Færøerne og i Grønland, jf. artikel 77. Hvis der ved en dansk ratifikation tages forbehold i medfør af artikel 78, skal Danmark for en eventuel forlængelse af et forbehold og i øvrigt efter anmodning over for GREVIO redegøre for de grunde, hvorpå en opretholdelse af forbeholdet støttes. Det vil ikke kræve lovgivning at opfylde forpligtelsen til at give GREVIO en sådan redegørelse.

4. Sammenfatning

Som det fremgår af gennemgangen ovenfor, opfylder gældende dansk lovgivning i vidt omfang de forpligtelser, der er indeholdt i Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

En dansk ratifikation af konventionen vil dog på følgende to punkter kunne kræve lovændringer med henblik på, at dansk ret fuldt ud kan opfylde forpligtelserne efter konventionen:

- Det vurderes, at en dansk ratifikation vil kræve, *enten* at der gennemføres en lovændring, som kriminaliserer gentagen truende adfærd som nævnt i konventionens artikel 34, uden at den pågældende først har fået et tilhold, *eller* at Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 78, stk. 3, tager forbehold for at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet for strafferetlige sanktioner for den i artikel 34 nævnte adfærd.

- Det vurderes, at en dansk ratifikation endvidere vil kræve, *enten* at der gennemføres en lovændring, som udskyder tidspunktet for forældelse af strafansvaret for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab (straffelovens § 260, stk. 2) og for legemsangreb i form af abort eller sterilisation uden samtykke, *eller* at Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 78, stk. 2, tager forbehold for ikke at anvende konventionens artikel 58 for så vidt angår artikel 37 og 39.

Det vil endvidere før en dansk ratifikation af konventionen være relevant at overveje, om Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 78, stk. 2, helt eller delvis bør tage forbehold over for anvendelsen af konventionens artikel 44, stk. 3, om afskaffelse af krav om dobbelt strafbarhed i sager om seksuel vold, herunder voldtægt, begået over for voksne og i sager om tvangsægteskab, tvangsabort og tvangssterilisation, jf. konventionens artikel 36, 37 og 39.

Det vil endelig før en dansk ratifikation af konventionen være relevant at overveje, om Danmark ved ratifikationen i medfør af konventionens artikel 77 bør tage territorielt forbehold med hensyn til konventionens anvendelse på Færøerne og i Grønland.

Regeringen agter at undertegne konventionen i løbet af efteråret 2013.

Regeringen forventer herefter i folketingsåret 2013-14 at fremsætte forslag i Folketinget med henblik på at indhente Folketingets samtykke, jf. grundlovens § 19, til en dansk ratifikation af konventionen.

Såfremt regeringen i den forbindelse beslutter at foreslå lovændringer, vil regeringen fremsætte lovforslag, og der vil i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget blive redegjort nærmere for de foreslåede lovændringers indhold og konsekvenser. Folketinget vil i givet fald ved en vedtagelse af lovforslaget meddele samtykke efter grundlovens § 19 til, at Danmark ratificerer konventionen.

Såfremt regeringen beslutter ikke at foreslå lovændringer, vil regeringen fremsætte beslutningsforslag om, at Folketinget giver samtykke efter grundlovens § 19 til, at Danmark ratificerer konventionen. Der vil i forbindelse med fremsættelsen af beslutningsforslaget blive redegjort nærmere for regeringens beslutning og om de forbehold, som regeringen ved rati-

fikationen i givet fald agter at tage over for anvendelsen af enkelte af konventionens bestemmelser.